

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hóra ..... 2 korona.

VIDÉKEN:
Egy évre ..... 28 korona.
Egy hóra ..... 2 k. 40 f.

HIRDETÉSEK:
4-hasábos petit sor egyszer 20 fill.
minden következőnél 16 fillér.
Nyilvántar sora 40 fillér.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPILAP.

Kölcsey - egyesület
Aradon

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és esanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 357.

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvény-
Társaság.
József főherceg-ut 22. sz.
TELEFON-SZÁM: 151.

Arad, 1903.

FELELŐS SZERKESZTŐ:
Staubert József.

Kedd, szeptember 1.

Mai számunk főbb közleményei:

Vezérelk: Spekulánsok a Hegyalján.
Az angol király Bécsben.
Az aradi zsidó templom tűzbiztonsága.
A politikai válság.
A Hegyalja vasútja.
A budapesti tűzkatasztrófa.
A lefokozott aradi hussártsiszt.
Bács Károly halála.
Főtárgyalás Böhöm ügyében.
Négy exred hussár Aradon.
Tárcs: A holló. Irta: Jonas Lie.
Regény-Csarnok: A teltekek kincse. Irta: Ritt Gyula.

Spekulánsok a Hegyalján.

Arad, augusztus 31.

Tegnap délután Gyorokon az arad-hegyaljai vasut érdekeltjeinek előkészítő bizottsága értekezletet tartott, melynek egy eseménye az Aradtól a Hegyaljára tervezett helyi érdekű vasut tervére nagy csapást mért.

Az előkészítő bizottság értekezletén ugyanis bejelentette Sármezey Akos föld-birtokos, hogy az elnökségről lemond, az előértekezletet megelőző magántermészetű értekezleten pedig Sármezey Endre főmérnök jelentette ki, hogy az előkészítő bizottságba történt megválasztását nem fogadja el, mert nem akarja, hogy a neve ilyen vállalattal kapcsolatba kerüljön.

Mi a magunk részéről már elejétől fogva hiányos bizalommal viseltettünk eme vállalat iránt s föltevésünkben most meg-

erősít bennünket az az állásfoglalás, mely Sármezey Endrét a vasut terv realizálására vállalkozó berlini pénzcsoporttal ellentétbe helyezi.

A tervbe vett arad-hegyaljai vasutat mi is rendkívül fontosnak tartjuk és kívánjuk, hogy ez a vasut mielőbb kiépüljön. Lehetetlen azonban elfojtani megütközésünket, mikor azt látjuk, hogy a vasut terv, mely hosszú időkre lekötötte az arad-hegyaljai szőlőbirtokosok gazdasági erejét, nem reális, végrehajthatatlan és hiján van mindazon feltételeknek, melyek az ilyen vállalat jövedelmezőségét biztosítják. Nem úgy értjük ezt, hogy ebből a vasutból nem lesz haszon, de igenis azt tartjuk, hogy a hasznót egyesegyedül az a néhány berlini bankár fogja zsebrevágni, míg az „érdekeltség” néven összetömörült szőlőbirtokosok csak a részvényeiket fogják befizetni, anélkül, hogy ezentul valami egyéb foglalkozásuk akadna.

Hogy Sármezey Endre, aki vasutépítési ügyekben bizonyára szaktekintély, miért nem akarja a nevét hozzákötni ehhez a vállalkozáshoz, azt a következőkben van módunkban közreadni.

A vasut egész hossza 63 kilométer és ennek kiépítésé az általános költségvetés szerint 2 millió és 300,000 koronába kerülne. Nincs tehát precizirozva, hogy mi kerül 2 millió és 300,000 koronába. A vasut kiépítése-e, avagy ezzel együtt az üzemeltetés is. Mert a vállalkozó bankároknak csak az építéshez van közük, míg

az üzemeltetés megállapítása a részvénytársaság joga. Ez pedig két különböző fogalom. Ezt tehát eltitkolták, vagy nyíltan is bevallják, hogy a vállalkozó fogalma ez esetben fedezi a részvénytársaság fogalmát.

Nos, ha nem is vallják be, konstatálnunk kell, hogy végeredményként mégis csak a vállalkozó lesz a részvénytársaság, míg az érdekeltség szerepéhez nem jut. A vasut építési költségei ugyanis a legreálisabb számítás szerint két és fél millió koronára rugnak. Ennek 35 százalékát, vagyis 875 ezer koronát kell az érdekeltségnek jegyeznie, s ha hiányoznék is vagy 20—30,000 korona, ezt a hiányt fedezné a pénzcsoport. Ez esetben tehát meg lesz a vasut. A többi pénzt, vagyis egy millió 625.000 koronát „a pénzcsoport elsőbbségi kötvények fejében hitelezzi.” Magyarán mondva a pénzcsoport kibocsát az egy millió 625,000 korona ellenében két millió 166.000 korona elsőbbségi kötvényt.

A szőlőbirtokosok 875 ezer korona értékű törzsrészvényével szembe kerül tehát két millió 166.000 korona névértékű és kerek öt százalék hasznót hajtó elsőbbségi részvény, mely felemészti az osztalékot és a hatalmat, a vasut tulajdonjogát a bankárok kezébe teszi le. A törzsrészvényeseknek egyéb feladatuk itt nem marad, mint nézni, hogy mint gazdálkodnak az ő pénzükön a berlini bankárok. Ezek talán meg fogják adni azt a különös kegyet, hogy valamelyik hegyaljai szőlőbirtokos „igaz-

A holló.

Irta: Jonas Lie.
(Norvégból.)

Andvár előtt valami madárhegy emelkedik ki a tengerből. Künn a tengerjárás oly hatalmas hullámokat zudít rá, hogy nem akad emberfia, aki oda merne közeledni a hajójával.

Szép nyári napokon, a gyöngyöző habon át, úgy tűndöklök, mint valami óriási arany gyűrű. Tudja isten, mióta, egy monda száll szájról-szájra a nép között. Hogy ott egy partra vetett kalózhajó kincse fekszik.

Valahányszor a nap lebukkan a habok közé, mint valami nagy aranyos madár, mintegy tűnményszerűleg felbukkan koronként egy ódon hajó és ó-frank stíliú folyosói káprázatos fényben usznak. Ugy rémlik, mint a háborgó, viharos tengeren veszteglő hajó, amely mélyen beékelődik a fehér tajtékos hullámok közé.

A sziklás part szélén hosszú, fekete vonalon tengeri hollók gunnyasztanak és halakra leselkednek. Valamikor mindenki tudta hányan vannak. Sem több, sem kevesebb tizenkettőnél. És künn, egy sziklaköven, a hullámzó porban állt a tizenharmadik. Ezt azonban csak akkor látták, ha fönt kóválygott a magaságban.

Tölen, amikor a halászbemberek innen is eltakartak, a halásztanyán ketten laktak csupán. Egy vén asszony, meg egy serdülő leány-

ka. Azzal keresték kenyerüket, hogy a szárított állványokat őrizték, a ragadozó madarak megavarjuk ellen. Azokat hessegették, ha a szárított-köteleteket csipkedték, rongálták.

A leánynak dus volt a haja és sötét, mint a csillagtalan téli éjszaka. A szeme álmodó és olyan révedező, mint a parton gubbasztó tengeri hollók szeme.

Ezeket kívül alig látta valaki. Ismerni ismerték, azonban nem tudták, hogy ki volt az édesatyja.

Igy éldegéltek kettesekén, valamig aztán nagy lány lett a gyermekből.

Ekkor pedig, amikor ugyanis nyáridőben a halászbárkák el-eljöttek a szárított halért a tanyára, megessék, hogy a legények összekülönböztek, néha bezzeg komolyan, hogy ki megy előbb a halért. Sőt akadt olyan is, aki kevesebb bérért is elkiváncozott. Persze otthon ekközben ijeszten megszaperodott a hoppon maradt menyasszonyok száma.

Mindennek oka pedig a csodaszép szemű hajadon volt.

Ámbátor a leány csak úgy lengődött-tengődött, azért mégis volt rajta valami, a mi elbájolta, sziate zavarba ejtette az embert. Ki-ki azt hitte, hogy el se tudna lenni nélküle a világon.

Mindjárt az első télen akadt neki kérője. Csinos legény, a kinek háza és hajó-teleke volt.

— Ha megint eljössz a nyáron s azt a gyűrűt adod nekem, a mivel eljegyezhetek, a tied vagyok! — imágy szólt a leány.

Nyáron csakugyan eljött az ifju. Hogyne jött volna el! Szörnyű sok halat kellett elszállítania. És a leány kaphatott volna tőle olyan ékes, olyan drága gyűrűt, amilyent a szíve kíván.

— Én azt a gyűrűt akarom ám, amely a vasládában van, odakünn a madárhegyen, — szólott a leány. — Ha szeretsz, elmegy érte!

Az ifju elsápadt. Szemébe ötlöttek a hullámok, ahogy háborgtak, hol fölcsaptak, hol alázuhantak, mint valami hatalmas tajtékkal, amely leroskad és összeomlik odakünn a fényes, meleg napon. És a szirtok hosszában tengeri hollók gunnyasztottak, a napsugárban sülkőrezve, szunyókálva.

— Igen nagyon szeretlek! — szólott az ifju. — De oda nem megyek, mert sohasem látnálak többé.

Ekkor a tajtékfátyolból egyszerre csak fölröppent a tizenharmadik holló és a tengersíkja fölött keringelt.

A rákövetkező télen egy halászbárka kormányosa lett a kérője. Két álló esztendeig sóvárgott utána.

Neki is ugyanazt mondta a hajadon.

— Gyere el, ha kedved tartja, nyár derekán s add nekem az igazi gyűrűt, amivel menyasszonyoddá lehetek. Akkor a tied leszek.

Szent-János napkor újra eljött a halásztanyára. De amint azt hallotta, hol fekszik a

gatósági tag"-nak címezhesse magát, kinek azonban semmibe beleszólása nem lesz.

Befolyásuk semmi sem lesz a hegyaljai szőlőtulajdonosoknak, hangzatos ígéreteket azonban hallhatnak eleget. Oh, a pénzcsoport nem fukarkodik ígéretekben. Hogy ezt a csekélységet említsük csak, 45 kilométer óránkénti sebességet helyezett kilátásba a pénzcsoport nagyhangu megbízottja. Persze, nem szakemberek előtt mondta ezt a megbízott, mert ezek kinevették volna. Szól pedig ez az ígért Gyorok, Kúvin és Kovaszinc községek belterületére és az országút ama részére, mely Kovaszinc és Pankota között van. Hiszen a három községben tizenöt kilométernyi sebességnél nagyobb a miniszter semmi esetre sem fog engedélyezni, a hiányzó kilométereket pedig az országúton a legörületesebb sebesség mellett sem hozza be. Azt ígéri továbbá, hogy 10 percenként fog közlekedni a vasút. Ez nemcsak technikailag, de gazdaságilag is abszurdum. Éppen háromszor annyiba kerül az üzem, mint a mennyi az elképzelhető legdusabb bevétel, ha az üzemet ilyen alapon rendeznék be.

Tettek azonban ezek a berlini urak egy szívességet az érdekelteknek. Ugy értesülünk, hogy körülbelül ezer törzsrésztvény már jegyezve van. Hiányoznék tehát 7000 és néhány részvény. Az aláírás kimerült és ezenfelül még egy másik körülmény is bizonyítja a vállalkozás irreálisát. Az eddigi jegyzések ugyanis, s ezt jól értsék meg az érdekeltek, teljesen semmiek. Semmiféle kötelező erővel nem bírnak. A meddig ugyanis a részvénytőke nagysága fixirozva nincs és ez eleddig nem történt, addig a részvényjegyzések semmit sem érnek, s a részvénytársaság alakulása ez alapon lehetetlen. Hogy a részvénytársaság törvényes formák között megalakulhasson s úgy véljük, ez a cél, szükséges, hogy a részvénytőke nagysága megállapíttassék. Mert mikor lesz elég,

mikor lesz a tulajgyezés? Mikor fogják mondani, hogy eddig és ne tovább? Tiszta dolog, hogy a pénzcsoport azért nem szab határt a jegyzésnek, hogy a 65 százalék elsőbbségi kötvénnyel mindenkor majorizálhassa a törzsrésztvényeket.

Sármezey Endre határozott fellépése, azt hisszük, jótékony hatással lesz a hegyaljai villamos vasut szerencsétlenül indult ügyére. Az érdekeltek bizonyára be fogják látni, hogy az ilyen nagyszabású vállalkozásnál nem a kétes messzeségből idetévedt spekulánsok hangos ígéreteire kell építeni reményeit, hanem e helyett megbízható szakférfiak véleményét kell kikérnie, és ha ezek véleménye a nyereszkeskedő idegen vállalatokra lesújtó, akkor meg kell szakítani velük minden összeköttetést.

Aradmegye elvégre is nincs Kamerunban, sőt aláhuzhatjuk e helyen Sármezey Endre szavait, a melyet a berlini bankcsoport megbízottjának mondott:

— Csodálatos az urak vakmerősége, hogy éppen Aradra jöttek, a hol tudvalevőleg annyi vasuti szaktekintély van, mint Magyarország egyetlen vidéki városában sem.

Az angol király Bécsben.

(Királyunk vendége.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 31.

Edvárd angol király ma királyunk látogatására Bécsbe érkezett. A látogatás több, mint egyszerű „staatsvizit“ és jelentőségében kiemelkedő politikai esemény, amelynek nyoma lesz a közel jövő külpolitikai eseményeiben. Forma szerint talán tisztelegő látogatás, mert trónralépte óta Edvárd király először jár Ausztria-Magyarország földjén. De valósággal sokkal több ennél: baráti cselekedet, amelyet egyéni érzelmek és jelentős politikai okok sugáltak. Az angol király megérkezéséről a következőket táviratozzák:

Edvárd angol király ma délelőtt 10 óra 15 perckor indult el Marienbadból és este, ülő udvari vonaton érkezett Bécsbe. A pályaudvaron királyunk, az összes főhercegek, a polgári és katonai hatóságok fejei, az összes Bécsben időző osztrák és magyar miniszterek óriási közönség jelenlétében fogadták. A fogadtatás óriási lelkesültség megnyilvánulása mellett ment végbe.

Az uralkodók ismételtén megölelték és megcsókolták egymást. A kíséretet köleszős bemutatása után a két felség nyitott kocsi a Burgba hajtott. Utjukban az utcák közönségének lelkes ováció kísérte.

A fogadtatásról még a következő részleteket jelentik. Az utakon, a melyeken át a király a Ferenc József pályaudvarra hajtott, tizezrekre menő tömeg állott sorfalat, a mely úgy menet, mint jövet nagy lelkesedéssel üdvözölte királyunkat s azután vele együtt koronás vendégét.

A pályaudvaron megjelentek között volt Ferenc Ferdinánd trónörökös, Lojos Viktor, Ferenc Szakvator és Rainer főhercegek, továbbá Fülöp kóburgi herceg.

Királyunk a térdszalag-rendet, az angol király a Szent István-rendet viselte. Az üdvözlés rendkívül szívélyes volt. Az uralkodók ismételtén megszorították egymás kezét s kétszer megölelték és megcsókolták egymást.

A Burgban Mária Jozefa, Mária Valéria, Izabella és Klotild főhercegnők üdvözölték Edvárdot.

A fogadtatásnál voltak Khuen Héderváry Károly miniszterelnök, Burian közös pénzügyminiszter, Csirákó gróf főudvarnagy, Apponyi Lajos gróf magyarországi udvarnagy is, a kiket a többiekkel együtt bemutattak az angol királynak.

A bevonulásnak gyönyörű idő kedvezett.

Az angol király bécsi időzésének ez a programja:

Kedden reggel az angol király a kapucinusok templomának kriptájába megy, azután sétatérszítást tesz a városban, délelőtt pedig dezsóné megy az angol nagykövetségre. Délután két órakor fogadja az idegen követsége-

gyűrű, elsápadt. Reggeltől napestig ott üldögélt a parton és keservesen sirt. Csak akkor szűnt meg, mikor a tűzes napolyó északnyugat táján a tengerben főragyogott s aztan eltűnt.

Ekkor a szírtől felröppent a holló és keringélve szárnyalt a tenger színe fölött.

Télen háborgott a tenger, vihar dulta a habját.

Sokan sirjukat lelték benne.

Egy nap a hullámok valami fölborult bárkát hajtottak a part felé. A bárkán, kése szíjával odakötve, élettelen ifju lógott.

Nem bírtak lelket lehelni beléje, sem künn a parton, sem a hajószinben.

Ekkor oda sompolygott a leány.

Olébe vette és fölötte virrasztotta az éjszákát. A szívét melengette.

Hogy fölvirradt, az ifju szíve földobban.

— Ugy éreztem, mintha csak a holló szárnyal között pihentem volna, fejemet puha, pelyhes keblére hajtva! — Így szólt az ifju és szöke haja megvilágította az arcát. A leány szeme rajta csüggött.

Másnap a tanyabeliekhez szegődött, halász legénynek. Igen ám, de minduntalan a leányhoz vágyódott, beszélni óhajtott vele.

Szakasztott úgy járt, mint a többi. Maga is azt hitte, hogy el se tudna lenni nélküle és sznap, amikor indulnia kellett, megkérte.

— Dehogy tennélek bolondá! — mondotta a leány. — A keblemen pihentél és ha megtudnálak menteni a fájdalomtól, édes örömet fölládoznám éretted az életemet.

Majd ismét így szólt:

— El is vehetsz, ha ujamra teszed a jegygyűrűt. De csak addig lehetek a tied, amíg a nap le nem száll a tengerbe.

— Én meg várni akarok reád, remegve sóvárogni utánad, amíg be nem köszönt a nyár.

Szent János napján eljött az ifju, egymaga, hajóján.

Ekkor a leány szobahozta neki a gyűrűt, amit a szírtől kellett volna elhoznia.

— A tengerből szedted föl, annak is adhatsz vissza, — szólott az ifju. — Nélküled úgy sem lehetnék el.

De amint az evezőkhöz nyult, hogy átkeljen a madárhegyre, a leány egyszer csak bent termett a csónakban s a hátsó evezőpadon húzta meg magát. Halálsápadt és csodaszép volt.

Dicső fényben ragyogott a nyár és a tenger hosszú, csillogó hullámfodrokat hánydogált egymásra. Az ifju szeme révedezve meredt a tengerre. És evezve evezett egész a hullámverésig, ahol nagy hangosan üvöltött a tenger, morogva, hörögve a szírték között, miközben a fehérarajos hullámok hegymagasságra csaptak föl.

— Ha drága az életed, fordulj vissza — mondotta a leány, tágra nyílt, fénylő szemmel.

— Jobban szeretlek, mint akár az életemet, — felelte az ifju lángoló tekintettel.

Es amikor azt hitte, hogy a hajó elmerül, s úgy rémlett neki, mintha a halál vigyorgó ábrázatát látná felbukni a habokból, egyszer csak annyira lecsöndesült a tenger, hogy a csónak villámsebessen a parthoz siklott, mintha a hullám nem is érintette volna.

Amint a madárhegyen valami ócska rozsdás vasmacska meredt ki a vízből. Csak félig látszott ki belőle.

— A vásírádában, a mely ott fekszik a bergony alatt, van az én nászajándékom, — mon-

dotta a leány. — Hozd ide a csónakba! ... És tedd a gyűrűt, amit benne találsz, az ujamra. ... Akkor menyasszonyod leszek. ... És tied leszek, amíg a nap, amott északnyugat táján, a tengerbe nem merül.

A gyűrű szinaranyból volt és piroskő tündöklött rajta. Rátette a leány ujjára. Azután megcsókolta ajakán.

Egy sziklahasadékban zöld pázsit fénylett.

Erre telepedtek le és láthatatlan szellemek szolgálták ki őket. Amit a férfi nem bírt elfogni, s amivel szerelmi mámorban nem térdött.

— Szép a nyári nap, — szólalt meg a leány, — s én ifju vagyok, te pedig vőlegényem, erős vagy. Szép a mi menyegzőnk.

Oly lé, oly álomszerű volt a leány. És a férfi, végül szerelmében, nem tudta hogy mért volt olyan.

De amikor a nap a tenger felé hanyatlott és az est leszállóban volt, az ifju könyezve csókolta meg a leányt.

— Szép a nyári nap, de szebb az alkonyat. ... És ime most ránk borul az esti homály.

Egyszer csak úgy rémlett az ifjunak, mintha a leány arca lassan megvényt volna. Ugy tűnt föl neki, mintha a leány teste az esti párázattal összefolyna.

Es amikor a nap hullámágyába merült, néhány megfakult ruhadarab feküdt előtte a szikla parton.

Nyugodt, sima volt a tenger és a fehér nyári éjszakájában, a tenger síkja fölött, tizenkét tengeri holló szálldogált.

ket, fél 6 órakor pedig családi ebédel veszt, mely után az Operaház díszelőadására megy királyunkkal.

Szerdán délelőtt udvari vadászat; délután öt órakor ebéd Schönbrunnban, este pedig díszelőadás a Burgszínházban. Az angol király királyunkkal az inkognitóp-holyból nézi végig az előadást.

Osztörtökön délelőtt utazik el Edvárd király Bécsből. Gróf Apponyi Lajos, magyarországi udvarnagy és Khuen-Héderváry Károly miniszterelnök ma reggel az angol király fogadására Bécsbe utaztak.

Londonból táviratozzák:

Edvárd király bécsi utazásával foglalkozva a Daily Graphic azt mondja: Edvárd király az egész angol nemzet őszinte és jó érzelmeinek képviselője. Edvárd király látogatása ugyan első sorban udvariassági látogatás, de a politikának is javára fog válni. A Morningpost írja: A bécsi lakosság jól tudja méltányolni, hogy mily fontosak a császárok és királyok feladatai. Ferenc József császár és Edvárd király mind a ketten a politika emberei. De egyikük sem felelte soha sem, hogy egy alkotmányos uralkodónak első sorban császárnak vagy királynak kell lennie és csak azután politikusnak. Bármily sors vár Ausztria-Magyarországra, mindig bizonyos lehet Anglia őszinte barátságáról és rokonszenvére. Ausztria-Magyarországnak az a feladat jutott, hogy a nyugati civilizációt békés eszközökkel a keletre vigye. Anglia, mely annakidején oly nagy mértékben részt vett a terjesztés művében, bizonyára igazságosan méltatja Ausztria-Magyarország fáradózásait. — A Daily Telegraph azt mondja: Bécs lakossága ma többet fog foglalkozni a két uralkodó személyével, mint a magas politikai kérdéseivel. Ha az osztrák-magyar politika csekélyebb érdekű is az angolokra nézve, a Ferenc József név mégis sokat jelent előttük. Hiszen Ferenc József császár és király a legnevezetesebb kötelességteljesítés megtestesítése és fényes példakép arra, minden fájdalomtölgiasan tud viselni. Az ő élete a legértékesebb Európában.

A politikai válság.

(A krízis — holt ponton.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 31.

A király elutazása óta a válság ügye holt ponton van. Addig, a míg a király újra vissza nem tér Budapestre s a kihallgatásokat megint megkezdi, előreláthatóan nem is fog jelentős esemény történni erre nézve. Addig csupán a kombinációk és a nemzeti engedmények dolgában való véleménynyilvánítások foglalják le a politikai életet, azonban ezek is nagyon bizonytalan alapon nyugszanak.

Legújabb híreink ezek:

Politikusok véleménye.

Majdnem teljes politikai szélcsend van tegnap óta. A képviselők túlnyomó része távol van a fővárostól és a kik itt maradtak azok is szinte teljesen tájékozatlanok a bekövetkező eseményekkel szemben. Egy dolgot mindenki tisztán lát. Azt ugyanis, hogy az országban mindenütt, még a szabadelvű kerületekben is a nemzeti követelmények teljesítését hangosztatják.

Fővárosi munkatársunknak alkalma volt ma a szabadelvűpártnak egy régi előkelő tagjával beszélni, aki a helyzetről ezeket mondotta:

— Teljes bizonytalanságban vagyunk a további fejlemények iránt. Mert ma a válság megoldásának sem tárgyi, sem személyi része tekintetében nem történt semmi olyan intézkedés, a miből következtetni lehetne. Csupán egy dolog megnyugtató: az, hogy O felsége néhány nap múlva visszatér Budapestre abból a célból, hogy siettesse a válság megoldását.

De miként lehet megegyeztetni a hadseregnek ugynevezett baktikal egységet a nemzet jogos érdekeivel, azt kisűni nem lehet. És a milyen örvendetes az, hogy ma már nem az ellenzékkel és nem az obstrukcióval állunk szemben, hanem a nemzetben lappangó őszinte kívánságok törtek elő, éppolyan hátrányos az, hogy a minimumot megállapítani nagyon nehéz, majdnem lehetetlen.

Tudósítónk beszélgetést folytatott ma egy pártönkivüli 67-es politikussal is, a ki viszont a következőket mondta:

— A fő baj az, hogy a 67-es kiegyezésnek ma két féle interpretációjával állunk szemközt. Az egyik szerint az a követelmény — és ezt vallom én is, — hogy a hadsereg kérdését tisztázni kell a 67-es kiegyezés értelmében és ebbe a keretbe belefér a közös hadseregnek olyatén elválasztása, hogy a magyar részt a vezény- és szolgálati nyelv választja el.

A másik interpretáció szerint a magyar vezénnyelvet ki lehet kapcsolni. De ez kérem, teljességgel lehetetlen. Hiszen végre is meg kell szüntetni azt az állapotot, hogy a magyar katonát halbrechts-el kommandírozzák.

Apponyi Budapesten.

Apponyi Albert, a képviselőház elnöke ma Budapestre érkezett. A vasutról egyenesen a képviselőházba hajtatott, a hol elintézte a Házhoz érkezett irományokat, azután visszautazott Eberhardra.

Természetesen, voltak, a kik a házelnök budapesti látogatását a válsággal összefüggőnek tartották. A kik véletlenül a Házban voltak, kérdezték Apponyit, de ő csak annyit mondott, hogy megérkezésének a válsághoz semmi köze sincs.

A nemzeti követelések mellett.

Iglóiról táviratozzák: Az idevaló választókerület szabadelvű pártjának 50 tekintélyes tagja beadványt intézett a párt elnökségéhez, hogy a nemzeti követelmények mellett való állásfoglalás végett sürgős pártgyűlést hívjon össze.

Torontál — napirendre tér.

A mialatt az ország szabadelvű pártjai sorban állást foglalnak a nemzeti követelések mellett, s azokat erősen sürgetik, a korrupciójáról híres Torontál kimondta, hogy neki nem kellene nemzeti engedmények.

Nagybecskerekéről táviratozzák: Torontálma-gye törvényhatósága mai közgyűlésén tárgyalta az ismert debreceni átiratot, a melyet Várady Imre dr. és társai indítvány formájában vitte a közgyűlés elé, a nemzeti követelések sürgetése tárgyában. A közgyűlés hosszabb vita után elhatározta, hogy a nemzeti követelések fölött egyszerűen napirendre tér.

Körber a királynál.

Bécsből táviratozzák: A király Körber osztrák miniszterelnököt ma délelőtt egy órai kihallgatáson fogadta. A kihallgatáson hír szerint a magyar politikai válság ügyei kerültek megbeszélésre.

A Hegyalja vasutja.

(A lemondott elnök és bizottsági-tagok.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

Az Aradról a Hegyaljára tervezett vasut előkészítő bizottsága, mely jobbara gyoroki szőlőbirtokosokból áll, tegnap délután Gyorokon értekezletet tartott, melyen a vasut további sorsára jelentős fordulat állott be.

Lapunk vezércikkében foglalkozunk azokkal az aggályokkal, melyeket egy kiváló vasuti szakértő, Sármeze Endre főmérnök támasztott a vasutnak a jelenlegi tervek mellett való kiépítése ellen.

A fő baj természetesen ott van, hogy ez a vasut, amikor készen lesz, egy külföldi bankcsoportnak lesz kizárólagos tulajdona, s az érdekelteknek, akik vagyoniilag erősen lekötik magukat, semmiféle rendelkezési joguk nem lesz.

Az értekezletet megelőzte Sármeze Endre főmérnök lakásán egy magántermészetű előértekezlet, a melyen Sármeze főmérnök bejelentette, hogy bizottsági tagsági megválasztását nem fogadhatja el, mert a vasutépítés most megindult formája és módja ellen olyan alapos aggodalmak vannak, hogy semmiképpen sem szeretné, ha nevét még csak távolról is kapcsolatba lehetne hozni a vállalattal. Ezután előadta a jelenvoltaknak, hogy miképpen gondolja a vasutépítési ügy egészséges és józan megoldást és kérte őket, hogy nyilatkozzanak. A jelenvoltak erre azt felelték, hogy majd az értekezleten állást fognak foglalni.

Az értekezleten aztán Sármeze Ákos előkészítő bizottsági elnök sajnálattal jelentette, hogy elnöki tisztéről állásponjtjának ellentétsége miatt szintén lemond.

A bizottság ezután Lőcs Rezsőt választotta meg elnöké, a ki bemutatta Péterffy Antal engedményes levelét, aki bejelenti, hogy Kepes Gyula dr. ügyvéd teljhatalmu megbízottjaként szerepel. Majd személyesen mutatkozott be a berlini Henning, Hartwich et Comp cég beltagja, mint a vállalatot finanszírozó pénzcsoport képviselője, aki elmondja, hogy a legszolidabb alapon akarják a vasutépítési tervet megvalósítani.

Popovits Péter radnai albiró, hegykapitányi minőségben jelent meg a bizottsági ülésen és alapos, kimerítő felvilágosítást kér. Tájékozódást akar az alaptőke nagyságára nézve, kérdi továbbá, mennyi lesz az elsőbbségi kötvény s mennyi a törzsrészcsevény stb.?

Lőcs Rezső elnök azt feleli, hogy az alaptőke csak a költségvetés teljes átreviditása után lesz megállapítható. Az építési tőkét különben is a kereskedelmi minisztérium szabja meg. Elsőbbségi kötvények egyáltalán nem lesznek. A tőkének 65%-a erejéig elsőbbségi részvények, 35%-a erejéig törzsrészcsevények bocsájtattak ki. Az elsőbbségi részvények tulajdonosaival szemben, a törzsrészcsevényeseket semmiféle kamatozási garancia nem terheli.

Ezután az elnök jelentette, hogy Korbuly József máv. felügyelő bizottsági tagságáról hivatali elfoglaltsága folytán, Sármeze Endre acsev. főmérnök pedig ellentétes állásponjtja következtében lemondott. Ezután a bizottságba beválasztották Tüdős Bélát, Nachinébel Odont, Vas Gusztávot, Keller Izsót, Borvány Pált, elnöké Lőcs Rezsőt, titkárrá Avarffy Gézát.

Az elnök ezután felemlíti, hogy Sármeze Endrének a bizottsághoz intézett levele folytán felmerült az az eszme, hogy a jelenlegi tervbe vett drága üzemű és költséges vasut helyett az Alföldi Gazdasági Vasut mintájára egy kisebb arányú, keskenyvágányú és olcsóbb vasutat építsenek. Ugy völli legoószerűbbnek, ha a nagybizottság egyelőre semmi irányban ne angazsálja magát, hanem várja be, míg a szűkebb bizottság megteszi jelentését.

Avarffy Géza azonban már most állást foglalt az olcsóbb vasut ellen, és rámutat azokra az előnyökre, melyekkel a drágább vasut, kényelmesebb voltánál fogva jár.

Kaufmann Ignác, Stefanucz Traján, Schröder Béla és Vuja Antal felszólalásai után az ülés véget ért.

Az aradi zsidó templom tűzbiztonsága.

(Helyszíni vizsgálat a templomban.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

A budapesti tűzkatasztrófa komoly intelem volt arra, hogy mindazon épületekben, a hol a helytelen építkezés, vagy a hanyag könnyelműség révén bekövetkezett állapotok tűzveszedelem idején könnyen emberéletet követelhetnek áldozatul, a hatóság sürgős vizsgálatot tartson, s annak alapján a biztonság érdekében a legerélyesebb intézkedéseket rendelje el.

Ilyen teritkus épület az *aradi zsidó-templom*. Nem csak az teszi ilyenné, hogy maga az imaház be van szorítva a két emeletes ház közé, hanem az imaház belseje olyan, hogy nagy ünnepek alkalmával, a midőn az szorongásig megtelik közönséggel, a legnagyobb veszedelemnek lehet színhelye.

A hitközség megkeresése folytán ma délelőtt a hatóság helyszíni vizsgálatot tartott a zsidó templomban. A vizsgálaton részt vettek a hatóság részéről: *Sarlot Domokos* főkapitány, *Nachtnébel Ödön* mérnök és *Zubor Andor* fogalmazó, a hitközség kiküldöttel: *Deutsch Bernát* elnök vezetésével.

A szemlén főként a női karzatokat vették vizsgálat alá. Kimondották, hogy a templom üregébe nyúló, az oltárral szemközt levő karzatról *új lépcső vezetendő le a Chorin Aron-utcába*, egy másik lépcső pedig *kiszélesítendő*. Megvizsgálták a templom *kupoláját*, a mely azonban vas-szerkezeten nyugvó, erős alkotmány s aggodalomra nem ad okot.

Az új lépcső építése által tizenegy templomi ülőhelynek kisajátítása válik szükségessé, a melyek, minthogy örök tulajdonát képeznek, körülbelül *5000 korona* összeget képviselnek. A hitközségnek ezt az illető helyek tulajdonosainak előreláthatóan meg kell téríteni, s ez szaporítja az építkezés költségeit.

A szemlét megelőzően, vasárnap délelőtt a hitközség képviselőtestülete rendkívüli közgyűlést tartott, a melyen a főt említett, s a helyszíni szemlén elrendelt átalakításokon kívül elhatározták, hogy a földszinten, az első és a második emeleten *egy-egy tűzcsapot* fognak berendeztetni, továbbá ott a hol most még gyertyák égnek, *gázlámpákat* fognak alkalmazni. Az átalakítások már a legközelebbi napokban megkezdődnek, hogy szeptember 22-ére, a mikor a zsidók ujéve lesz, elkészülhessenek vele.

Az intézkedés, a melyet elrendeltek, a semminél több, de korántsem oly alapos intézkedés, a melyet a viszonyok szükségessé tesznek. Különösen csodáljuk, hogy a bizottságnak s a képviselőtestület tagjainak figyelmét elkerülte a *zsidó elemi iskola* elhelyezése. — Ennek tanterme a második emeleten vannak elhelyezve, szűk folyósokkal, s veszedelem esetén ép az apró gyermekeknek lehetne onnét a legbajosabban menekülni. A hitközségnek régóta meg van az alapja ahhoz, hogy új iskola-épületet emeltessen, a hol a gyerekek nagyobb biztonságban, s egészségesebb viszonyok között legyenek: hallottunk is erről, hogy terveznek valamit, de a hitközség vezetősége mindeddig nem látta elérkezettnek az időt, hogy ezt az égetően sürgős kérdést rendezze.

A zsidó templom ügyével együtt említjük föl, hogy *Sztankovits Milos* tűzoltó-főparancsnok, a mint értesülünk, a legközelebbi napokban, a népesebb utcákat bejárva, szemlét tart azon épületekben, a melyek tűzbiztonsági szempontból kifogás alá esnek, s e szemle alapján jelentést fog tenni a kapitányi hivatalnak. Nagyon helyén való ez, csak kívánatos, hogy ez a szemle minél lekiismeretesebb és minél szigorubb legyen.

SZINHÁZ ES IRODALOM.

* *Zilahy Gyula* és a makói színügyi bizottság. Néhány makói lapnak az aradi Nemzeti színház társulata makói szerepléséről irt kritikája arra indította a makói színügyi-gyámolító egyesületet, hogy rendkívüli ülésében szolgáltatson elégtételt *Zilahy Gyula* igazgatónak. Az ülésről felvett jegyzőkönyvnek idevonatkozó része a következőképen szól:

Kivonat: Csanádvármegye színügyi-gyámolító egyesületi választmányának Makón 1908. augusztus hó 28 án tartott ülése jegyzőkönyvéből:

A választmány alelnöke előterjesztést tesz arra nézve, hogy a választmány nyilatkoztassa ki, vajjon *Zilahy Gyula* szinigazgató elvállalt kötelezettségének eleget tett-e, s azon támadásokra, melyekben némely hirlapi kritika részéről naponkint részesül, részolgált-e?

A színügyi gyámolító egyesület választmánya egyhangulag kijelenti, hogy *Zilahy Gyula* szinigazgató ur eddigi működésével teljesen meg van elégedve, s úgy a társulat művésztageinak eddigi működéséről, valamint az előadások minden műizlést kielégítő magas nivójáról teljes elismeréssel nyilatkozik, s azon támadásokat, melyek a társulatot eddigi működésében érték, jogosulatlannek tartja. *Kmft. Meskó Sándor* dr. főispán, mint a színügyi-bizottság elnöke. *Hervay István* alelnök.

A budapesti tűzkatasztrófa.

(A vizsgálat.)

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, augusztus 31.

A rommá égett épület körül az állványokat a Kerepesi-uti oldalon már teljesen felépítették s most a Klauzál-utcai oldalon folyik a munka. Az épületről minden odaégett s veszedelemmel fenyegető falát és gerendát eltávolították, úgy, hogy teljes biztonsággal lehet benne és alatta járni. A kíváncsi nézők száma igen lassan apad s ma délelőtt is több száz ember járt a szerencsétlenség színhelyén.

A Rókusban fekvő betegek állapota kielégítő, csupán *Spira Adél* baja lett komolyabbá. Tegnap óta nagy lázban fekszik s folytonosan jeges borogatásokat raknak a fejére és arcára. A szerencsétlen leányt, hogy valahogy fülébe ne jusson édes anyjának tragédiája, mert az föltétlenül végzetessé lenne reá nézve, a közteremből egy egészen elkülönített kis betegszobába vitték át, a hol vele együtt van mindig hűségos cselédje, *Korbinyi Emma* és az ápoló apáca. A leánynak naponként tömérdek látogatója van s vasárnap délután több mint kétszázan mentek be hozzá, egészen ismeretlen, idegen emberek s igen sokan hoztak virágokat neki, a minek rendkívül megörült. Azonban állapota azért fordult rosszabbra, mert igen sokat beszélt és megerőltette magát.

Alkér Ernő dr. VII. kerületi helyettes előjáró a tűzkatasztrófa ügyében erélyesen folytatja a vizsgálatot, hogy kideríthessék, ki az oka, hogy annyian lelték halálukat a tűzvészben? *Alkér* dr. ma délelőtt a Rókus betegeit hallgatta ki s a vallomások közül mindenestire igen érdekes *Korbinyi Emmáé*, ki az alábbiakat mondotta el.

A rémes estén len a mostani pincében lévő mosókonyhában, mikor a moást befejeztem, fölfelé igyekeztem a lépcsőházban azonban ekkor már olyan nagy füst volt, hogy alig láttam. Keresztül rohantam az udvaron és kiakar-

tam menekülni, de a kapualjában a belső üvegajtó nem nyílt sem kifelé, sem befelé, nagyon megijedtem, mert akkor már lángok csaptak ki és az áruház ablaküvegei recsegték, kopogtak. Visszafutottam a lépcsőre és fölrohantam az első emeleten lévő lakáshoz. Eszembe jutott, hogy a nagysága betegen fekszik; az utóbbi időben mindig fejfőrcs bántotta. Őt akartam megmenteni. Mikor az ajtóhoz értem, belülről már lángnyelvek csaptak ki és ekkor ijedten rohantam följebb a második emeletre. Azonban már itt is lángolt minden ablak, ajtó és ablakfa és én futottam tovább a harmadik emeletre. Kimerülve értem föl, jól emlékszem, haragszót hallottam. Mintha a tűz engem kergetett volna, itt is égni kezdett minden. Rettenetes félelem fogott el, nem tudtam már mit tegyek, kezdtem az eszméletem elveszíteni. Berohantam egy ajtón s ott már többen voltak, akik sirtak és remegtek. A tűz ide is követett és mi remegve vánszorogtunk az ablakhoz. Innen kezdve már nem tudok semmi bizonyosat. Ugy emlékszem, mintha valami tűzoltót láttam volna magam mellett, aki a füleimbe kiáltotta volna: *ugorjék le!* Nem mertem. De a tűz közelebb-közelebb jött és én leszédültem, bele a ponyvába. A jó Isten ezerszer áldja meg megmentőimet!

Az előljárónak arra a kérdésére, hogy látta-e a ponyvát, tudta-e azt, hogy ha leugrik, talán megmenekül, azt válaszolta, hogy bizony odafönn sejtelve sem volt arról, hogy mi történik vele, ha leugrik. Ponyvát ő nem látott, a rettenetes nagy füsttől egyáltalán semmit se látott; de mert folyton a füleiben zsongott, hogy *ugorjék le!* — hát leugrott.

A főváros közgyűlése, mint közöltük, a katasztrófa által sújtottak segélyezésére mult pénteken huszezer koronát szavazott meg. Az erre vonatkozó jegyzőkönyvet már szombaton terjesztették fel kormányhatósági jóváhagyás végett. A belügyminiszter még ugyanaz nap elküldte az ügyiratot a jóváhagyási záradékkal ellátva és már tegnap, vasárnap, folyósították az összeget *Alkér Ernő* dr. VII. kerületi előljáró helyettes kezéhez, akit a szétesztással biztak meg. Tegnap *József Agost* főherceg *Müller Kálmán* miniszteri tanácsos, kórház-igazgatóhoz címzett levél kíséretében 500 koronát küldött, mely összeget a főherceg saját, valamint neje *Augustia* főhercegnő nevében a tűz által sebesültek segélyezésére szánt. *Müller Kálmán* a főherceg intenciójához képest a pénzt a Rókus-kórházban fekvő öt beteg között azonnal egyformán osztotta szét.

A katasztrófának már *tizennégy* halottja van. A tizennegyedik nem a tűzvészről pusztult el, hanem a katasztrófa rómületének lett az áldozata. A mint fővárosi tudósítónk táviratozza, *Gyurcsánssky Terézia*, egy budapesti bormunkás felesége, a tűzhir hallatára *idegrohamokat* kapott, e baj következtén szombaton meghalt. Három árvája gyászolja.

SPORT.

Az atléták uszóversenye.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

Az Aradon rendezni szokott versenyek legklasszikusabbja folyt le tegnap délután a Maroson: az Aradi Atlétikai Klub *uszóversenye*. A *Maros bajnokságáért* vívott küzdelem volt a verseny legkiemelkedőbb pontja s ennek győztese olyan uszást produkált, amelyet az országban rajta kívül más nem képes. *Balaton* (Gräfl) Károly lett az idén is a bajnoki verseny győztese, akinek a cím mellett aranyérem is jutott.

Az uszó-verseny után *füleslabdamérkőzés* következett volna az atlétikai klub és a tornaegylet csapatai között, ez azonban befejezést nem nyert, mert a tornaegylet csapata, mely-

nek játékát a nézőközönség sorából többen hangos szóval kilógásolni kezdték, negyven perc helyett tizenöt perc után felhagyta a játékot.

Az uszóverseny-számok eredménye a következő:

A kétezerméteres országos nyílt versenyben részt vett öt versenyző és pedig: Balatoni (Gräfl) Károly, Pivny Béla, Fligl Pál, Kollmann Emil, Pivny Aladár.

Elsőnek érkezett a versenyzők közül Balatoni (Gräfl) Károly, a másodiknak Pivny Béla, kik ezüst érmel, harmadiknak Fligl Pál, ki bronz érmel nyert.

A verseny második száma az 500 méteres egyleti zárt verseny. Részt vettek a versenyben Bányász Henrik, Fligl Pál, Greiner Károly és Pivny Aladár.

Elsőnek érkezett be Fligl Pál, másodiknak Pivny Aladár, kik ezüst érmel, a harmadiknak Greiner Károly, ki bronz érmel kitüntetést kapott.

A verseny harmadik száma a 100 méteres úszási verseny volt. Részt vettek a versenyben: Decsi Sándor, Altmann Rezső, Lészay Béla, Gaál Zoltán, Orfy Rezső, Pecsénye István, Vajda Ferenc.

Elsőnek érkezett be Decsi Sándor, másodiknak Altmann Rezső, harmadiknak Lészay Béla. A versenydíjak itt is ezüst és bronzérmek voltak.

Ezután következett az uszóverseny legérdekesebb része, a 2000 méteres országos nyílt verseny, a Maros bajnokságáért. Kíváncsisággal várta a közönség a verseny lefolyását, míg a kijelölt célról láthatóvá lett az első versenyző. Zúgó éljenzés és tapsvihár között érkezett be elsőnek Balatoni (Gräfl) Károly, ki aranyérmel, a „Maros bajnoka 1908. évre” címet kapta. A másodiknak Pivny Béla, harmadiknak Fligl Pál jött be; ezeket ezüst érmel jutalmazták.

Az aradi Athletikai Club a győztesek tiszteletére este a Millenium külön termében bankettet rendezett.

+ Az aradi Meteor kerékpárklub holnap, kedden este a Vas-kávéházban választmányi ülést tart, a melynek tárgya a vasárnap tartandó bajnoki verseny előkészítése lesz.

A lefokozott aradi huszártiszt.

(Vogel főhadnagy története.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

Az Aradi Közlöny vasárnapi száma bő részletességgel megírta már Vogel Viktor száz. és kir. 8-ik Hadk-huszárezredbeli főhadnagy tragikus esetét. A főhadnagyt tudvalevőleg katonatiszthez nem illő viselkedés miatt lefokozták a közlegénynek ledegrálva, a honvédszázadhoz osztották be. Egyetlen kímélője az a szokásos szigorú ítéletnek, hogy a volt tisztet ne lássa a saját legénysége olyan sorban, a melyent valámikor semmibe se vett és a miben pusztán csak az „anyagot” tekintette.

A lefokozásról utólag még a következő érdekes részleteket jelentik:

Vogel főhadnagy, kit a Hadk-huszárok aradi osztályától a távaszszai helyezték át az ezred nagykikindai osztályához, három négy hónappal ezelőtt egy házi mulatságról jövet, boros fővel betért valamelyik nagykikindai kávéházba. A kávéházban egy civil társaság hazárdjátékkal töltötte az időt, ami egyszerre felkeltette a főhadnagyban a kártyaszénvedélyt.

Vogel ugyancs minden alkalmat megszoKott ragadni, hogy a harminckét levele biblia segítségével izgassa amugy elernyed idegét. Ezután nem mert felülni a kártyasztalhoz, mert nem volt nyére való társaság. Meggondolatlanul, boros fővel mégis nyerni akart és ezért pénzt adott a kávéház főpincéjének, hogy játsszon helyette.

A pincér megfelfelt a megbízatásnak, még pedig oly fényes eredménnyel, hogy elvesztett a főhadnagy pénzből körülbelül 2000 koronát.

(Megjegyzendő, hogy Vogel gazdag ember a volt felesége révén, aki egy berlini többszörös milliomos leánya.)

Az eset miatt Vogelét följelentették, a katonai becsületbíróóság pedig most rangjának elvesztésére ítélte és bűntetésből a honvédszázadhoz közlegénynek sorozta be a tartalékba.

Vogel azzal védekezett a becsületbíróóság előtt, hogy a följelentés magánbosszu műve, kifogásokat emelt továbbá a becsületbíróóság tagjai ellen, akik elfogultak, ha az ő személyéről van szó, mennyiben a főbb tisztek személyes ellenségei.

Ez a védekezés aztán csak súlyosbította az ítéletet, amennyiben kimondta a becsületbíróóság, hogy a bajtársak meggyanúsítása a legsúlyosabb indoka a lefokozásnak.

Az ítélet felette elkeserítette Vogel főhadnagyt, aki a napokban Wachtel Leó rendőrkapitányt, tartalékos főhadnagyt a kaszinóban szóbelileg inzultálta. Wachtel megkísérelte katonai rangjához illően lovagias uton elintézni az ügyet, azonban még sem lett semmi mivel Lészay ezredes a nála jelentkezett megbízottaknak kijelentette, hogy egy rangjától megfosztott tiszttel nem lehet verekedni.

Wachtel ezek után a büntető-járásbíróósághoz tett följelentést a főhadnagyból közlegénnyé degradált Vogel ellen. Vogel most kegyelmi kérvényben a királyhoz fordult, hogy adja vissza rangját. Egyben Nagykikindának mintegy ötven polgára hasonló kegyelmi kérvénnyel fordult Vogel érdekében a királyhoz.

A főhadnagyt ugyanis — mondja a már említett katonai forrásunk — kedves és rendkívül lekötelező modoráért és gavalléros magatartásáért felette szerették polgári körökben is, ahol gyakran megfordult. Ez éppenséggel nem gátolta meg abban, hogy olykor kifejezést adjon annak a szellemnek, amit az osztrák nevelőintézetben szívott magába. Így ő volt az, aki néhány év előtt Fogarason megvagdalt egy pénzügyört, mivel az a Kossuth-nótát játszatta és Vogel felszólítására sem hagyta abba.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Jövahagyott alapszabályok. Az erdőhegyi munkásképző egyesület alapszabályait a m. kir. belügyminiszter láttaozta.

Főtárgyalás Böhm ügyében.

(A nagy sikasztás napja.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

Körülbelül egy esztendő alatt jut el Böhm Adolf, az Aradi Ipar és Népbank sikkasztó vezérigazgatójának ügye a főtárgyalásra.

Böhm Adolf sikkasztásai, a mint ismeretes, tavaly októberben pattantak ki, október 28-án fedezték föl a sikkasztásokat és október 31-én Böhmöt letartóztatták. Azóta az ügy a felebbezések egész halmazára révén húzódott mostanig. Böhm megfelelebbezte a vizsgálati fogságot, a melyet azonban a vádtanács és a nagyvárad kir. ítélőtábla is jövahagyott. Az aradi ügyészség elkészítette a vádiratot, a mely szintén megjárta a felebbezések útját. Az Aradi Ipar és Népbank igazgatósága újabb bűncselekményeket jelentett be, a melyekre nézve azonban a vizsgálatot nem terjesztették ki. Végül Böhm a vádirat egyes pontjai ellen elévülés címén kifogásokat jelentett be, s az ügyészség azon esetekre nézve, a melyekre az elévülés megállapítható volt, elejtette a vádat.

Most végre a szenzációs és meglehető

bűnügy megért a főtárgyalásra s Fabián Lajos kir. ítélőtáblai bíró, mint a bünyfenyítő tanács elnöke Böhm Adolf ügyében a főtárgyalást szeptember 16-ára tűzte ki.

A főtárgyalás tanuit a hét során fogják megidézni. Kétségtelen, hogy ez a főtárgyalás lesz szeptembernek egyik legérdekesebb eseménye.

Böhm Adolf a mióta fogságban van, betegeskedik, ezidő szerint is a fogház kórházában van. Azonban betegsége nem olyan természetű, hogy a főtárgyalás megtartását akadályozná.

Bács Károly halála.

(A temetés.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, augusztus 31.

Bács Károly, a negyedik aradi színész, aki Spányi Lenke, Várad Mariska és Nyiassy Mtyl után öngyilkossággal akart az élet terheitől megválni, szombaton éjjel az aradi kórházban meghalt. Az öreg Bács Károly, aki két évtizedet töltött el az aradi színpadon, s aki nálunk még a vándorszínészet korában is állandó színész volt, akit a színész vándor-pályája is csak egy helyhez: Aradhoz kötött, egy revolverlövés-sel véget vetett annak a nemes, érdemmel gazdag művészi multnak, melyet harminchárom évi színészkedéssel szerzett meg magának, véget vetett az életének is, mely számára — úgy érezte — most már babért és ő ömöt nem teremhet, csak tövist. A munkához szokott férfi nem tudta jól érezni magát a nyugdíjban s inkább nem kellett neki az élet, semhogy munka nélkül töltse el.

Öt nap óta, mialatt a halállal viaskodott az öngyilkos, mindenki, sőt utóbb ő maga is abban bizott, hogy az olomgolyó talán még sem fogja elvégezni küldetését célját, s valami szerencsés véletlen mégis megmenti a haláltól a meghasonlott lelkű színjátszót. A drámai színész életéből azonban ugylátszik, nem akart a sors mást, mint tragédiát csinálni.

Bács Károly állapota szombaton reggel fordult rosszabbra. Pénteken érezte legjobban magát s rosszulléte olyan hirtelen lett, hogy állapotának ez a változása szinte rendkívülinek mondható. Szombaton reggel hidegrázás vett erőt rajta, ezt erős láz követte, mely egész nap felül volt a 41 fokon. Az öngyilkos délelőtt delirumba esett, délután elvesztette eszméletét, az agónia pedig az esti órákban beállott. Az orvosok már szombaton délben látták, hogy Bács huszonnégy óránál tovább nem viszi, a halál azonban még előbb — este tíz óra körül — bekövetkezett. Bács felesége, kit a négy órszakán át való virasztás testileg is megviselt, este nyolc óra tájban távozott el a kórházból, hogy otthon kipihenhesse magát. A betegné ekkor Keresztény Anna, Bács nevelt leánya maradt.

A halál híre a kórházból csak vasárnap reggel jutott ki. Ekkor már a halott színész a halottas kamrában felállított ravatalon feküdt. Éjfélig, a halál bekövetkezése után két óra hosszáig maradt abban a szobában, amelyben meghalt, az orvosok ekkor halott-kömi vizsgálatot tartottak, s miután a halál tényleges bekövetkezését konstalálták, a holttestet a kórház szolgálai a halottas kamrába vitték le.

A kedvelt s általános ismerettségnek örvendő színész halála mély, általános részvétet keltett az egész városban. Bácsot igen sokan ismerték személyesen Aradon, hosszú idő tartózkodása alatt számos jóbarátot szerzett magának, de azok is, akik személyesen nem ismerték, szerették őt a színpadról. Halála híre

meglepetésszerűen jött, mert pénteken, mint irtuk, már egészen jól érezte magát, fel is ült ágyában s úgy beszélgetett látogatóival. A kórházban azt hiszik, hogy a beteg állapotának hirtelen rosszrafordulását valószínűleg az okozhatta, hogy a golyó, melyet a fejből nem tudtak eltávolítani, mert nem találták meg, ott a hol megállapodott, *inficiált*.

Az árván maradt család Bács Károly elhunytáról az alábbi gyászjelentést adta ki:

Ozv. *Bács Károlyné* szül. *Maár Julia* a maga, úgy nevelt leánya *Keresztény Anna* nevében is mélyen lesújtva jelenti a forrón szeretett és felejtethetetlen jó férj és nevelő *Bács Károly* színművésznök, augusztus hó 29-én, az éjjeli órákban, életének 55-ik évében történt jobblétre szenderült. A boldogultnak földi maradványai augusztus 31-én, d. u. 4 órakor fogtak az aradmegyei kórház halottai csarnokából az ev. ref. egyház szertartásai szerint megáldani és a felső temetőben örök nyugalomra tétetni.

Vasárnap reggel *Gonda László* és *Faragó Rezső* hírlapíró felkeresték a városházán *Varjassy Lajos* helyettes polgármestert ama kérelemmel, hogy a Bács Károly holt tetemeinek befogadására a város bocsásson a felső temetőben egy ingyenes sírhelyet rendelkezésre. *Varjassy Lajos* teljesítette utólagos jóváhagyás reményében a kérelmüket és Bács sírhelyét *Foris Pista*, *Nyilassy Mátyás* és *Árkosyné Z. Olga* sírjának szomszédságában jelöltette ki.

A temetés ma délután négy órakor ment végbe. A kórház halottas szobáján, a hol a ravatal felállítva volt, feketével vonták be és koszorúkkal díszítették föl. Az első koszorút az elhunyt bánatos felesége helyezte a ravatalra, ezen kívül még egy koszorú volt a koporsón: a Bács nevelt leányáé, *Keresztény Emmáé*. Koszorút küldtek még: Arad sz. kir. város színiügyi bizottsága — kegyelete jeléül; a Vigszínházi kollégák — nyugodj békében; a Kolozsvári Nemzeti Színház, a pozsonyi színtársulat, az aradi nemzeti színház, *Leszkay András* és neje, *Gonda László* és neje, *Panker Viktor* és családja, a *Kossuth-asztaltársaság*, *Szendrey Mihály* színiigazgató, *Nádassy József* pécsi színiigazgató, stb.

A kórház második udvara, hova a halottas ház nyílik, már délután három órakor tömve volt közönséggel. Sokan eljöttek részvételükkel, hogy — mint az imádkozó lelkész gyönyörű beszédjében mondta — letegyék az emlékezés koszorúját az elhunyt művész koporsójára. A színiügyi bizottság *Institoris Kálmán* polgármester elnök, *Varjassy Lajos* helyettes polgármester, *Avarfy Ferenc*, dr. *Mandl Vilmos* és *Tedeschi Viktor* tagokkal volt képviselve, ott voltak továbbá: dr. *Dálnoki Nagy Lajos*, *Simay István*, *Müller Károly*, *Zilahy Gyula*, *Tompa Kálmán*, dr. *Posgay Lajos*, *Maresch Gyula*, *Benda János*, *Gebhardt István*, *Krispin József*, *Odry Lehel*, *Vass Géza*, *Benedek Árpád*, *Gonda László*, *Panker Viktor*, *Nikolits Döme*, *Vizer Lajos*, *Heppes Aladár*, *Szöllösi István*, dr. *Tolnai János*, *Müller Gyula*, *Végh István*, dr. *Szalai Arnold*, *Berán Antal*, *Hajek Rezső*, *Györe Alajos*, *Nagy Lajos*, stb.

A temetési szertartás pontosan négy órakor kezdődött, *Szikszay* kántor csengő hangon egy szomorú gyászdalt énekelte, utána pedig *Csécsei Imre* lelkész megható imát és gyászbeszédet mondott. A pályatársak nevében itt *Zilahy Gyula* az aradi Nemzeti színház igazgatója beszélt, elbucszattatta a halottat a színpadtól, attól a kis világtól, melyhez Bácsot a hivatáson kívül annyi tehetség, vonzalom, kereset fűzött, végül a pályatársak nevében bucsuzott el a halottól. Ugyanitt beszélt *Szudi Elemér* is.

A kórház udvaráról végtelen hosszú sorok-

ban haladt a menet az újtemető felé. Ezernyi ezer ember kísérte el a halottat utolsó útjára s ez a nagy számú közönség ott maradt meghatottságában a koporsó elföldeléseig. *Csécsei Imre* itt imát mondott s elhangzott még egy bucsuztató, mely őszinte, szívből jövő gondolataival, nemes meghatottságával könnyet csalt a résztvevők szemébe. *Tompa Kálmán*, aki a kolozsvári nemzeti színház koszorúja: helyezte el Bács sírjára, Bács szülőföldjéről hozott utolsó üdvözlést a színész-polgárnak, akinek halála hírét 6 viszi el Kolozsvárra, mert ott még nem hiszik, hogy ez az élethez annyira ragaszkodó ember, így vetett véget életének. Kétszer hozott koszorút Bácsnak: előbb a harminc éves színészi jubileuma alkalmával, s akkor nem hitte, hogy a második koszorút temetésre fogja hozni. Könyvek között bucsuzott el kedves pályatársától, kit a lelkész imája után sírjába helyeztek.

Az újtemető észak-nyugati sarkában pedig megszorodott egyvel a sírok száma, amelyek halottaiért az aradi színház muzsája gyászfátyolt visel . . .

TANÜGY.

(—) Uj tanár az aradi reáliskolában. A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszter *Uferbach Jenő* szamosújvári állami főgymnasiumi rendes tanárt az aradi állami főreáliskolához helyezte át.

(—) A felsőbb leányiskolai beiratások az internatusi irodában, *Hasszinger- és Rákóczi-utca* sarkán, a *Porter-bazári* átjáró háznak *Hasszinger-utcai* kapujával szemben, I. emeleten tartanak.

Négy ezred huszár Aradon.

(A trónörökös Ujjfalun.)

— Az Aradi Közlöny tudósítójától —

Arad, augusztus 31.

Az általános próba-hadjárat, mely a monarchia egész hadseregét most fárasztó munkában tartja, holnap négy ezred huszárságot és egy tüzér-üteget hoz Aradra. *Kurtics, Simánd és Mácsa* községek környékéről jön a nagyszámú lovas katonaság, mely harminc vezérkarl tiszttel és kétszáz csapatiszttel egy lovashadosztályt képez az Arad- és Temesmegyébev folyó hadgyakorlatok alatt.

A hadosztályt képezi a *marosvásárhelyi* 9-ik számú huszárezred, a *nagyszebeni* 1-ső és *brassói* 2-ik számú közös huszárezred, melyeket Aradon szállásolnak el, egy lovas tüzér-üteg, melyet *Kisszentmiklóson* s egy közös huszárezred, melyet *Ujjfalun* szállásolnak el.

A nagyszámú lovas katonaság holnap délelőtt 8 és 10 óra között érkezik Aradra s itt két napi pihenőt tartanak. A huszárok idejövételét többszörös táviratváltás előzte meg. A város katonai ügyosztálya ugyanis, midőn a lovaság ideérkezéséről értesült, táviratilag értesítette a huszárokat, hogy Aradon a legközelebbi napokban takonykóros betegedések fordultak elő. A katonaság nem szívesen tért volna el előre megállapított programjától s miután a város állatorvosai azt a véleményt adták, hogy az előfordult betegség nem veszélyes a huszárság lovaira, a bevonulás holnap megtörténik.

A temes-ujfalusi gyakorlatokról az alábbi tudósítást vettük:

A király a politikai válság miatt tudvalevően nem megy el a délmagyarországi hadgyakorlatra, de képviselőletében ott lesz a hadgyakorlaton *Ferenc Ferdinánd* királyi herceg, a ki szeptember 2-án utazik Temes-Ujjfaluba.

Temesvárról jelenti tudósítónk: A Temes-Ujjfalun időző udvari alkalmazottak tegnap dél-

ben kapták meg a hivatalos értesítést, hogy a király nem jön le a 7. és 12. hadtest zárógyakorlatára, ennél fogva rögtön megkezdették minden, a király személyes használatára szánt berendezési tárgynak Bécsbe, illetőleg Budapestre való visszaszállítását. *Ferenc Ferdinánd* királyi herceg szeptember 2-án Temes-Ujjfalura érkezik s a *Zselénszki gróf* kastélyában fog lakni.

A királyi látogatás elmaradása Temesvár városát is érinti, a mennyiben a királynak a hadgyakorlatok lefűvése után való visszautazását úgy tervezték, hogy az udvari különvonat Ujjfaluról Temesváron át indul Budapest felé s szeptember 7-én este 6 órakor érkezett volna Temesvárra, a hol tíz pernyi tartózkodása lett volna.

Gyulafehérvárról táviratozzák: A Délvidéken tartandó hadgyakorlatokhoz a kormány polgári biztosnak *Novák Ferenc* kir. tanácsos, *Gyulafehérvár* város polgármesterét küldötte ki, a mely megbízatás folytán augusztus 30-án a 7. hadtest főhadiszállására, Temesmegyébe utazott.

HIREK.

— Személyi hír. *Institoris Kálmán* polgármester, ki szabadságideje letelésével Aradra hazaérkezett, ma vette át hivatalát *Varjassy Lajos* polgármester helyettesétől.

— Arad virilistái. A legtöbb adót fizetőkre vonatkozó legújabb miniszteri rendelet értelmében a város adóügyi osztálya az 1902. évi adó-kivetés alapján, (miután a folyó évi adókivetést az országgyűlés nem szavazta meg), összeállította a város virilistáinak a jövő évre érvényes névsorát. A listát, mely ilyenformán természetesen minden részletében megegyezik az ideli névsorral, szeptember 1-től 8-ig közszemlére teszik ki.

— Változások a minorita rendben. A magyar minorita rendtartomány keblében a csanádi egyházmegye területén a következő áthelyezéseket eszközölte a rend-kormány: Aradra helyeztettek: *Cserna Jácint* Szegedről, *Andrássy Rezső* és *Wlassics Anasztáz* Szilágysomlyóról, *Fényes Ferenc* Marosvásárhelyről. Pancsovára: *Szirmai Rezső* Nyírbátorból és *Brogyányi Kázmér* Aradról, Szegedre helyeztették: *Ferneszk* Emil Nagybanjáról.

— A bolgár fejedelem Budapesten. *Ferdinánd* bolgár fejedelem szombaton éjjel tizenegy órakor édesanyja, *Klementina* hercegasszony társaságában különvonaton Murányból Budapestre érkezett, hogy visszatérjen országába. Utazása véget vet annak a mendemondának, hogy a fejedelem nem megy többé vissza Bulgáriába. A keleti pályaudvaron a hercegasszony bucsut vett fiától, a mire *Ferdinánd* fejedelem tovább utazott Szófiába, a hová vasárnap éjjel érkezett meg. *Köburg Klementina* hercegasszony a pályaudvarról *József kir.* herceg palotájába hajtatott, a hol leánya, *Klotild kir.* hercegasszony várta. Ma mind a ketten *Alcsuthra* utaztak.

— Párisból táviratozzák: Az *Echo de Paris* az itteni bolgár diplomáciai ügyvivővel folytatott beszélgetést közli, melyben az ügyvivő alaptalannak jelentette ki mindazokat a külföldön elterjedt híreket, hogy *Ferdinánd* fejedelemnek Bulgárián kívül való időzése egy ellene tervezett összeesküvés következtében való menekülésnek tekintendő. A fejedelem a macedóniai események következtében fölmerülő nehézségeket el fogja tudni intézni a nélkül, hogy Törökországgal vagy az ellenzéki pártokkal konfliktusra kerülne a dolog.

— A vizárak leszállítása. A város csatornázási és vízvezetési bizottsága, melyet a múlt ha-

vi közgyűlés azzal bizott meg, hogy a vízvezetési társulattal a vízárak leszállításának kérdéséről tárgyaljon, holnap kedden délután fél öt órákor tartja első ülését *Varjassy* Lajos polgármester-helyettes elnöklése alatt. Az ülésen a vízvezetési társulat képviselője is jelen lesz.

— **Egy aradi vértanu szobra.** Nagybecskerek város és Torontál vármegye lelkes magyar hölgyei mozgalmat indítottak, hogy *Kiss* Ernőnek, a vértanu honvédelmoornoknak Nagybecskereken szobrot emeljenek. A vármegyében nagyban folyik a gyűjtés. A szoborbizottság elnöke, dr. *Dellimanic* Lajos főispán felesége, most az ország összes törvényhatóságaihoz kérvényt intézett adományért. A szobrot a város főterén állítják föl.

— **Tűz a Párisi Áruház mellett.** Fővárosi tudósítónk táviratozza: Az éjjel ismét tűz-riadalomnak izgalmaiban állott a Kerepesi-ut. A *Párisi Áruház* leégett épülete mellett levő, *Kerepesi-ut* 40. sz. ház pincéjében éjjel háromnegyed egy órákor nagyobb tűz ütött ki. A pincében fölhalmozódott zsaratnok, valószínűleg még a multkori tűz óta lappangó szikrától kigyuladt s a tűzoltók több mint egy óráig dolgoztak, a míg megfékeztek a tüzet. A kár nem nagy. A tűz óriási izgatottságot keltett, majd az egész kerepesi-ut talpon volt s már különféle remények szállingóztak, de csakhamar valótlannak bizonyultak.

— **Zarándoklás Radnára.** Kétféle vendégek jönnek most Radnára: katonák, a kik a hadgyakorlatokra vonulnak és a bucsusok, a kik most ezerszámra keresik föl a kegyhelyet. Az *ujaradi* bucsusok csapatja ma délután érkezett vissza és Aradon át, fuvózene hangjai mellett ájtatos énekekkel tért haza Ujaradra. Vasárnap a *szegediék* mennek Radnára, a kiknek a Máv. aradi üzletvezetősége külön vonatot bocsátott rendelkezésre.

— **Dienes Márton Amerikában.** A „Magyarok Csillaga” című Mc. Keesportban megjelenő ujság, mint bennünket értesítenek, legutóbb megjelent számában azt a hírt közli, hogy *Dienes Márton*, a vesztegetési affér egyik hőse szerencsésen megérkezett Amerikába s hogy két amerikai magyar ujság megkínálta őt a szerkesztői állással.

— **Közgyűlés Makón.** Makó város képviselő-testületének ma délelőtt rendkívüli közgyűlése volt, amelynek az összehívását a beköszöntő tanév tette szükségessé. A város kezelése alatt álló iskolák ugyanis államosítottak s a közoktatásügyi miniszter már az első tanévre három tantervvel erősítette s három tanteremmel növelte az iskolát s ezeknek az elhelyezéséről kellett gondoskodni. Az állandó választmány kettős javaslatot tett. Az első az volt, hogy a községi iskola épületéből az óvodát helyezték át, egy évre 600 korona haszonbér fizetése mellett a szentjános-téri Bartholomeidesz-féle házba s az óvoda helyén nyitassák meg a két új tanterem; a másik pedig az, hogy a tantermetek a főterén levő városi bérház emeletén nyissák meg, ahol a képviselőt régebbi határozata szerint az anyakönyvi és a mérnöki hivatalok is elhelyezést nyerne. Hosszas vita után kimondták, hogy az óvodát a Bartholomeidesz-féle házban helyezik el, ennek helyén állítják fel a két új tantermet, amelyeknek berendezésére 1000 koronát irányoznak elő, az anyakönyvi és a mérnöki hivatalokra nézve pedig kimondták, hogy haladéktalanul áthelyezendők a bérházba. *Ponyecz* Ferenc rendőrfogalmazó lemondott állásáról. Tudomásul vették s felkérrik az alispánt, hogy tisztújító közgyűlést hívjon össze.

— **Egy képviselő a megyéje ellen.** *Iglóri* táviratozzák: Dr. *Noss* Gyula, a szepes-szombati kerület országos képviselője Szepesvármegye törvényhatósága ellen súlyos vádakat emelt, amelyeket, memorandumba foglalva, a belügy-

miniszterhez terjesztett föl. Ebben az ügyben a törvényhatóság behatárolt bizottság mai ülésén a vádakat egyhangulag *alaptalanoknak* nyilvánították. Az ülésre *Noss* Gyulát is meghívták, de ő nem jelent meg.

— **Rakodási idő leszállítása.** Az aradi és csanádi egyesült vasutak igazgatósága az alábbi értesítést teszi közre: A kereskedelemügyi magyar kir. miniszteriumnak 48627—903. V. számú engedélye alapján a kezelésünk alatt álló *Aipoldi első gazdasági vasút* kocsiainak rakodási idejét 1908. évi szeptember hó 1-től 1908. évi december hó 15-ig terjedő időre hat nappal órára szállítottuk le.

— **Sztrájk a Ganz gyárban.** A budapesti *Ganz*-gyárban, a mint fővárosi tudósítónk táviratozza, száznál több munkás sztrájkba állott. Miután a gyár vezetősége velük egyezsége nem tudott jutni, ma az összes sztrájkolók *elbocsátattak a szolgálatból*. Zavargások nem történtek.

— **Véres szocialista gyűlés.** *Szombat-helyről* táviratozzák: A szombathelyi szocialisták vasárnap népgyűlést akartak tartani, de a hatóság arra nem adott engedélyt. A szocialisták ennek dacára mégis meg akarták tartani a gyűlést, a mire a rendőrség hozzáfogott a gyűlés széteszteléséhez, s le akarta foglalni a szocialisták ujonnan fölavatott piros zászlaját. A fölhaborodott szocialisták *székkel, botokkal és üvegekkel* megtámadták a rendőrséget, a mely *kardot rántva* rohant a tömegre. A verekedés alatt *többen megsérültek*; egy szocialistát a rendőrök *keresztül szurttak*.

— **Arad és a tűzkatasztrófa.** A budapesti tűzkatasztrófa által állástalanná lett kereskedelmi alkalmazottak javára *Schwarz* Blanka ur-hölgy 14 kor. és 25 fillért gyűjtött és azt az *Aradi Kereskedők Köréhez* szolgáltatta be. A gyűjtéshez hozzájárultak: *Pohl* Odön, *Rozsnyay* József dr. 2—2 koronával, *Rothstein* Ernő, *Blum* Margit, *Brüller* Lipót, *Schwarz* Blanka, *Fischer* Zsófia egy-egy koronával, *Ruhmstein* Károly, *Stern* Károly, *Beim* Ignác, *Pák* Jenő, *N. N.*, *J. A.* 40 fillérrel, *N. N.*, *Lengyel* Endre, *N. N.*, *R.* 20 fillérrel, *N. N.* 5 fillérrel. Összesen 14 kor. 25 fillér. Az *Aradi Kereskedők Köré* gyűjtése ezzel együtt *271 kor. 45 fillért* tesz ki.

— **Az új csendőrijárások.** Szeptember 1-től kezdve életbelépnek az új csendőrijárások, melyek parancsnokait a honvédelmi miniszter már kinevezte. Minden járási parancsnok egy őrmester lesz, aki mellé egy-két altiszt és három csendőr van beosztva. A kinevezések, mint irtuk, már megtörténtek, az *aradi* járás parancsnokává *Boros* Kálmán csendőrmestert nevezte ki a honvédelmi miniszter. *Pécskára*: *Sós* Ferencet, *Mária-Radnára*: *Kéry* Sándort. *Boros-jenőre*: *Mészáros* Pált. *Világosra*: *Gargya* Gergelyt. *Ternovára*: *Mátyás* Simont. *Nagyhal-má, yra*: *Hegedüs* Jánost. *Kisjenőre*: *Márton* Ferencet. *Elekre* *Sarkady* Sándort.

— **Vadász-zászlóalj Lippán.** A hadgyakorlatok központjának, Lippának régi vágya, hogy katonaságot kapjon. A község képviselőtestülete már hozott is határozatot, a melyben épületet és gyakorlóteret ajánlott föl az esetre, ha katonaságot helyeznek oda. Most, a mint értesülünk, szó van arról, hogy a lippaloknak ez a vágya teljesüljön. A *28. vadász-zászlóalj*, a mely ez idő szerint *Abrudbányán* van, rövidesen el fogják helyezni s valószínű, hogy a zászlóalj új állomása Lippa lesz. A vadász-zászlóalj most a 12. hadtest területén van, de a hadkiegészítője a temesvári hadtestből szerzi be az ujoncokat. Maga a zászlóalj *hadkiegészítője* már az idén *Aradon* lesz s a zászlóalj hadkiegészítőjének parancsnoka, *Klempa* százados, aki eddig *Nagyszombatban* volt, *szeptember 22-én Aradra*

helyeztetik s itt folytatja működését. Maga a zászlóalj megállapíthatóan egy esztendőig *Abrudbányán* marad, s azután helyezik át. Most, hogy a vezető katonai körök Lippán lesznek, s alkalmuk lesz erre nézve helyszíni tapasztalatokat szerezni, valószínűleg elől, a mi-eleg csak tero, hogy a zászlóalj csakugyan Lippára kerül. A *28. vadász-zászlóalj* szintén részt vesz a lippai hadgyakorlatokon és *Zámon* van elszállásolva.

— **Anyakönyvvezetői kinevezések.** A belügyminiszterium vezetésével megbizott m. kir. miniszterelnök Arad vármegyében a kurticsi anyakönyvi kerületbe *Winkler* Bódog községi irnokot, a pankotai anyakönyvi kerületbe *Suhajda* Lajos községi irnokot, az ágrisi anyakönyvi kerületbe pedig *Lengyel* Géza okl. jegyzőt, a születési és halotti anyakönyvek vezetésére szorító hatáskörrel, anyakönyvvezető-helyettesekké nevezte ki.

— **Az „Erzherzog Carl” vízrebocsátása.** Fővárosi tudósítónk írja: A tengerészeti parancsnokság ma átiratban arról értesítette a képviselőházat, hogy október 4-én bocsátják vízre *San* *Marcóban*, *Trieszt* mellett, az *Erzherzog Carl* hadihajót. Az ünnepségre, a melyen *Mária* főhercegnő lesz a keresztanya, a képviselőház tagjait és elnökeit is meghívták.

— **Halálozás.** *Steinfeld* Mihály aradi kereskedő, a *Haggenmacher* söröző aradi képviselője, *Steinfeld* és *Lövy* cég birtagja, ma, negyvenöt éves korában meghalt. Temetése holnap, kedden délután négy órákor lesz az aradi izr. kórházból.

— **Gombamérgezés — négy halállal.** Borzalmas eset híret táviratozzák Szombathelyről. *Major* József vasvári erdőőr és családja, valamint házigazdájának családja a napokban gombát vacsoráltak. A gomba mérges volt; az erdőőrnek *két* *gyereke*, *házigazdája*: *Dömötör* István és *ennek* *neje* meghaltak. Az erdőőr halodik.

— **Eljegyzés.** *Kremmer* Antal törekvő aradi szabóiparos tegnap tartotta eljegyzését a szép és kedves *Édl* *Magdolna* kisasszonnyal, *Verbos* butorgyáros munkavezetőjének leányával.

— **A Maros halottja.** Az elmúlt héten a Marosból kifogott női hullában az egyes községeknek megküldött arckép után *Henczeli* *Károly* pusztaszenttornyai és *Oravecs* *Lászlóné* gáborosi lakosok özv. *Henczeli* *Mihályné* született *Farbas* *Rozália* orosházi nőt ismerték fel, aki pár hét előtt látogatába volt náluk, s ezalatt nyomtalanul eltűnt. Két levelet hagyott hátra maga után, melyben érzékenyen vett búcsút rokonaitól. A levelek elolvasása után a rokonok rosszat sejtettek s átszolgáltatták azt az orosházi előjáróságnak, aki elrendelte ország-szerte való köröztesét. A rokonok az aradi rendőrség által megküldött arckép után eltűnt rokonukat felismerték. Az öngyilkos urnó különben aradi születésű volt.

— **Regényes örökségi per.** A lisszaboni társaságot ez idő szerint igen regényes színezetű örökségi per foglalkoztatja. Milliokra rugó vagyronról van szó, melyet *Coelho* *Leite* gróf szerzett Kelet-Azsiában *Macao* gyarmatban. Mikor a vagyron együtt volt, a gróf visszatért Lisszabonba, ott gyönyörű villát vett és háztartása vezetését *Róza* nevű csinos gazdasszonyra bízta. Egy évig élt így és ekkor egyszerre betegeskedni kezdett. Néhány hónap multával meg is halt. A halálhírről együtt azt is megtudta a világ, hogy unokahugainak, akik szegényes viszonyok közt élnek, a gróf mit sem hagyott és hogy az óriási vagyron a gazdasszonyra, az orvosra és egy kéteshírű nőre szállott. Miután a végrendelet közjegyzőileg hitelesítve volt, a hatóságok ki is adták a vagyont. De a rokonok nem hagyták abba dolgot. Bebizonyították, hogy *Coelho* *Leite* gróf azon a napon, amelyről a végrendelet keltező van, eszméletlenül görcsökben hanykolódott; hogy a közjegyző a haldoklót nem látta és 10.000 frank tiszteledijért hitelesítette a végrendeletet, melyet a gazdasszony és az orvos neki felmutat-

tak. Sőt az is kitűnt, hogy a végrendelet aláírása hamisítva van, mindezek dacára azt hiszik, hogy a rokonok nem nyerik meg a pert, mert a szép gazdasszony igen előkelő urakat részesített pénzájándékokban és egyéb jókban.

— **Öngyilkos lakatos segéd.** A munkás-nyomornak újabb áldozata van, **Málik János** 18 éves lakatos-segéd. Hosszabb ideig munka nélkül viselte az életnek különben is nehéz terheit, majd kiment Amerikába, de ott sem volt szerencsés. Hazajött; helyzete azonban a régi maradt. Vasárnap hajnalban elkeseredésében öngyilkosságra szánta el magát: revolverral halántékába lőtt. A rendőrség a kórházba szállította az öngyilkost, ahol ma délután meghalt.

— **Betörés a gőzmalomba.** Fakerten betört két huszár **Schiebl Flórián**-féle gőzmalomba. A betörők öt darab gépszíjat vittek el 300 korona értékben. Az esetről jelentést tettek a csendőrségnek és a megindított nyomozat kiderítette, hogy a betöréses lopást **Csösz Lajos** és **Bálint József** nevű huszárok követték el. Mindkettőt följelentették az illetékes katonai hatóságoknak.

— **Fehér holló.** Tudniillik az olyan magyar orvos, akinek pénze is van: persze a praxisából. A fővárosban még akad, de itt is csak a professor urak között, a vidéken más a divat. Évi fizetés 800 forint, nappali látogatás taksája 20 krajcár, az éjjeli 30. Ez így van. Kivéve Pancsován. Ott ugyanis olyan orvos is él egész komolyan, aki *automobilon jár a páciensekhez*. Ha ez nem csoda, akkor nincs a világon csoda. Am két eset lehetséges. Vagy nagyon jól érti Eszkulápinusz mesterségét az a pancsovai doktor ur, akinek az automobiljáról az odavaló újság ódákat ír és csak úgy hull az ölébe a sok honorárium. Vagy amugy is sok pénze volt neki. Alighanem így áll a dolog. De mi lesz akkor, ha a doktor ur automobilja elgázolja az utcán a járókelőket?

— **Összeszurkált rendőrellenőr.** Fővárosi tudósítónk írja: **Matyó László** budapesti rendőrellenőr az éjszaka fiával, **Matyó Arpád** rendőrségi irodatiszttal Főthról jött Rákospalotán, Imre-utca 85. számú lakására. Utközben az Imre utcában a **Lercs-féle** kocsmá tulajdonosa, aki ismerte az ellenőrt, felkérte, hogy menjen a kocsmájába, ahol egy **Ziska** nevű kőműves garázdálkodik. Az ellenőr a részeg kőművest kiutasította a kocsmából. Ziskát ez annyira dühbe hozta, hogy a szomszéd kocsmából összehúzódtatta a társait, akik az ellenőrré rohantak.

— **Agyonverünk, bisang ellenőr —** kiabálással. Készekkel kilenc szurást ejtettek a szerencsétlen ellenőrről, akit életveszedelemes sebével a lakására szállítottak.

— **Fontos újítás.** Felhívjuk az iskolaidény alkalmával a közönség figyelmét. **Kerpel Izó** helybeli előnyösen ismert könyvkereskedő azon újítására, mely szerint nevezett óriási mennyiségű használt iskolakönyveit előlőn az egészségügyi követelményeknek megfelelően a leg gondosabban fertőtleníttette. Mint értesültünk, a Kerpel cég az iskolaidény alkalmára gondoskodott megfelelő személyzet szaporításáról is, hogy a kiszolgálás a nagyobb forgalom dacára kellő gyorsasággal és pontosasággal történhessen. E cég jó hírre garanciát nyújt arra nézve, hogy a közönség a tankönyveket, amelyeket anti-quaricó vásárol, a megfelelő előírt, helyes kiadásokban megkapja.

— **Általánosán el van ismervé az, hogy Weinberger Ferenc** jöhírnévnek örvendő, szolid ékszerészünknek, Központi száloda épület, a közönség a legelőzékenyebb és leglelküismeretesebb kiszolgálattal részesül, csakis finom ékszer és valódi „Genfi” zsebóra, valamint díszesüst és ótészkozók dúz raktárát a legmegerősebben ajánlhatjuk a t. közönség b. figyelmébe. Saját szakszerű ékszerműhely. Városi és megyei telefon 439.

— **A használt tankönyvek fertőtlenítése.** Sok év óta hangzik már fel a pánasz és aggodalom a gyermekeiket féltő szülők, sőt az iskolák részéről az ellen, hogy a használt tankönyvek nincsenek fertőtleníttve. Ertesztésünk szerint ezen a hiányon **Ingusz I.** és fia ismert aradi könyvkereskedő cég az-

által segítette, hogy raktárán levő óriási mennyiségű használt tankönyvet, gazdasági orvosi felügyelet mellett fertőtleníttette. Ezen cégnél raktárán oly mennyiségű fertőtleníttett tankönyv van, hogy bizvást elláthatja a gymnasium, realiskola polgári fiu- és leányiskola, felső kereskedelmi, tanító képezde és felsőbb leányiskola növendékeinek legnagyobb részét. Nagy örömeire fog szolgálni ezen higiénikus fontos újítás minden szülőnek, tehát ajánljuk és hangsúlyozzuk, hogy csak hatósági orvosi felügyelet mellett fertőtleníttett használt iskolakönyvet vegyen gyermekeinek. Tudva előre, hogy a fertőtlenítés a tankönyv forgalom legnagyobb részét Ingusz céghez fogja terelni, a cég gondoskodott, hogy a használt könyvek ezen óriási tömege oskias a legújabb kiadású legyen és minden előírásnak megfeleljen. Erről különben is kezeskedik Ingusz I. és fia cég 18 éves multja. A könyvek nagyon szépen és erősen vannak bekötve. Dacára a fertőtlenítéssel járó költségeknek, a könyvek csak úgy mint eddig is, félárban árusítatnak. Csak azon tankönyvek lettek tényleg hatósági orvosi felügyelet mellett fertőtleníttve, amelyekben ilyen szövegű bélyegzés van. Minden más hirdetésnek csak reklámhajhászás és a közönség félrevezetésére szolgál.

— **Minden nőnek tudnia kell, hogy a párisi és bécsi kiállítások arany éremmel kitüntetett Balassa-féle valódi angol Ugor-katej** azonnal eltünteti a szepit, májfoltot és mindennemű tisztatlanságot az arcáról és annak gyönyörű üdésége, fiatalságot kölcsönöz, kar tehát varni, mindenki vegye meg még ma. Ara 2 korona, hozzá való ugorke szappan 1 kor., 8 drb. 2 kor. 40 fill. Poudre 1.20 és 2 kor. Kapható Balassa Kornél gyógyszerárban Temesvár, Aradon Vojtek és Weisz uraknál, Krausz Elemér és társai drogueria üzletében, Földes Kelemen gyógyszerárban, Tabor Gyula gyógyszerárban Pécska-ut 18. sz., ahonnan titoktartás mellett házhoz is lesz küldve. Tessék Balassa-féle ugorkatejet kérni.

— **Hogyan vegyünk iskolatáskát?** Nagyon egyszerű erre a kérdésre megfelelni, mert általános ismeretes, hogy sehol Aradon oly nagy és dúz raktár iskolatáskákban nem található, mint Porter Vilmos Nagy Áruházában, a Szabadságtéren. Égész külön osztályban vannak az iskolatáskák elhelyezve, mivel olyan sokféle a minőség. Ezért a szülők nagyon helyesen teszik, ha ezen cikket Porter Vilmos Nagy Áruházában megtekintik. Igen előnyössé teszi a bevásárlást Porter Vilmos Nagy Áruházában az a körülmény, hogy ott oly sokféle cikk kapható. Mily végtelen nagy kényelmére szolgál a szülőknek a beiratkozások idején az, hogy mindent, amire gyermekeiknek szüksége van, egy helyen vehetik meg. Cipők, kalapok, ingek, nyakkendők, ruhák, divatcikkék, iskola felszerelések, stb. mindebben óriási nagy választék. És hogy az árak is oly jutányosak, mint sehol: azt a közönség igen jól tudja.

— **Dentolin fog-örme** a legkedveltebb fogszéplő. 1 tubus 50 fill. Vojtek és Weisznál, Aradon.

— **T. üzletfeleink szíves tudomására** hozzuk, hogy **Révész Nándor** könyv- és papírkereskedő urat (Minorita-palota. — Telefon 265. szám) képviselősséghel ruháztuk fel, ki elfogad minden a nyomdánkat, valamint az Aradi Közlöny kiadóhivatalát érdeklő megbízásokat.

Adakozások az új templomra.

(Folytatódás kimutatás.)

Arad, augusztus 31.

Arad hölgyei által a minorita templom belső berendezésére indított gyűjtési akcióról a következő újabb kimutatást vettük:

Herzig Ottóné gyűjtése: Schauer Adámné 20 kor., Fejér Gyuláné 5 kor., Gróf László 5 kor., Mihályi F. 5 kor., Porter Vilmos 10 kor., Bauer Károlyné 5 kor., Bauer Károly 5 kor., Bauer F. 5 kor., Kállay Jánosné 10 kor., Mülek Lajos dr. 10 kor., Heha Vilmosné 5 kor., Wolf Sándorné 5 kor., Wolf Mádai Béláné 5 kor., Hoffmann Viktorné 5 kor., Deutsch Testvérek 10 korona, Assael József 5 korona, Hübnér Gézané 10 korona, Mizzi Zsigmond 10 korona, Döbrentey Károlyné 2 korona, Adalbert Gründl 3 korona, Marianna von der Lühe 10 korona, Kubelka Ferdinándné 5 korona, Eszti Ellmaurer 2 korona, Herzig Ottóné 25 korona, Teimer Oszkárné 5 korona, Ortutay Béláné 5 korona. **Összesen 202 korona.**

Habereger Györgyné gyűjtése: Gelényi Ernóné 10 korona, Reinheimer Gyuláné 10 korona, Vaszil Sándorné 2 korona, özv. Hofbauer Adolfné 1

korona, Szabó Józsefné 1 korona, Fritz Ferencné 2 korona, özv. Nagy Györgyné 4 korona, Schmidt Fülöp 1 korona, Rácz Herm. 1 korona, Ceonca Tivadárné 1 korona, N. N. 10 fillér, Jovanov Trifa 30 fillér, Cserb Istvánné 40 fillér, Kocsik Józsefné 20 fillér, Habereger Györgyné 20 korona. **Összesen: 54 korona.**

Hady Imréné gyűjtése: Lonovics Gyula 20 korona, Lonovics Kornélia 10 korona, dr. Kun László 15 korona, Döbrentey Károlyné 2 korona, Vajda Ferencné 2 korona, dr. Pfann Józsefné 2 korona, Király Dezsóné 4 korona, gróf Porcia Lajosné 10 kor., Telbisz Béni 5 kor., Kugler Viktor 2 korona, Pálffy Albert 2 korona, Szöllőssy István 5 korona, dr. Jellinek 4 korona, dr. Kráitz Lajos 10 korona, dr. Kertész 2 korona, Hanthó István 2 korona, Riedl Ernő főhadnagy 5 korona, Pera Miklós főhadnagy 2 korona, Hanekker István 2 korona, Orbán Ferencné 2 korona, Czetz Ernő százados 4 korona, Bakos Tibor 2 korona, Khezy József 2 korona, Szunter Miklós 2 korona, Kócz Frigyes ezredes 10 korona, Huska O. 2 korona, Banoga F. 1 korona, Kovács 1 korona, Vadasky 1 korona, Hady Imréné 3 korona, Hady Erza 1 korona, Hady Mártha 1 korona. **Összesen 138 korona.**

Hajek Rezséné gyűjtése: Letitia Adám 3 korona, özv. Nasits Nina 2 korona, Pohl D. 10 korona, N. N. 2 korona, S. J. 40 fillér, N. N. 1 korona, Klapok Lenke 10 korona, Székely Polikarp 10 korona, Monay Ferencz 10 korona, Surányi László 2 korona, Fehér Alfréd 10 korona, Egger István 10 korona, Kosminszky Lipót 2 korona, Pataki Jakab 2 korona, Salok István 1 korona, Euer S. 1 korona, Novák Adorján 10 korona, Zárkövy Bonifác 10 korona, Brogyányi Kálmán 10 korona, Szikra Lénárd 5 korona, Deutsch Izidor 2 korona, Kubát utóda 50 fillér, Dick Samu 2 korona, Ingusz 1 korona, Matt I. 1 korona, Fock Mária 1 korona, Náder József 1 korona, Bászler Anna 1 korona, Löffler Jakab 5 korona, Steinhausz Amália 3 korona, Robitsek Helena 4 korona, „Arad és Vidéke” szerkesztősége 10 korona, Grünbaum Teréz 40 fillér, Meiszter N. 20 fillér, özv. Sonn Lipótne 20 fillér, özv. Reimer Ferencné 2 korona, Ekkert Fülöp 3 korona, Szél Ernóné 10 korona, Kmetykó Lajosné 15 korona, Aradi Építész és Mérnök Egylet 10 korona, Hajek R. 10 korona. **Összesen 193 korona 70 fillér.**

NAPIREND.

Szeptember 1. Kedd. Róm. kath. naptár: Egyed. — Protestáns naptár: Egyed. — Görög-keleti naptár (augusztus 19.): Andrács vértanú. — A nap két óra 3 perccor, nyugozik 6 óra 29 perccor.

Köfősej-könyvtár. Nyitva van hétfőn, szerdán és szombán délelőtt 11¹/₂—12¹/₂ óráig; kedden, csütörtökön és pénteken délután 1¹/₂—2¹/₂ óráig; vasárnap és ünnepeken zárva. Helyiség: Ereky-múzeum helyisége mellett álló terem.

Időjárás. A központi meteorológiai-intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: Száras, meleg.

Szeptember 1. Az aradi Meteor. kerékpárklub választmányi ülése (Vass-kávéház).

KÖZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Budapesti áru- és értéktőzsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, augusztus 31.

Értéktőzsde. Búzakidolat méréseket, vételkötő javított nyugodt irányzat mellett 60,000 métermássa került forgalomba, változatlan árákon. Egyéb gabonaművek nyugodtak. Időjárás szép.

Készlet. Berlin 1/2, Paris 60 olesőbb.

Zárás 12 órakor:

Buza októberre	7.45—7.48
Buza 1904. áprillára	7.72—7.73
Rozs októberre	6.23—6.24
Rozs 1904. áprillára	6.50—6.51
Zab októberre	5.46—5.47
Zab 1904. áprillára	5.68—5.69
Tengeri augusztusra	6.14—6.15
Tengeri szeptemberre	6.15—6.16
Tengeri 1904. májusra	5.34—5.35
Repce augusztusra	

Zárás 6 órakor:

Buza októberre	7.48—7.49
Buza 1904. áprillára	7.73—7.74
Rozs októberre	6.23—6.26
Rozs 1904. áprillára	6.50—6.51
Zab októberre	5.48—5.49
Zab 1904. áprillára	5.68—5.69
Tengeri augusztusra	6.14—6.15
Tengeri szeptemberre	6.15—6.16
Tengeri 1904. májusra	5.40—5.41
Repce augusztusra	

AZ iskola-idényre!

Van szerencsém az iskola-idény alkalmával a m. t. szülők és tanuló ifjúság szíves tudomására adni, hogy

**Andrássy-tér 20. sz. alá,
a Fischer Eliz-palota**

legnagyobb és ujonnan berendezett üzlet-helyiségébe áthelyezett és a szakma minden ágát felölelő könyv-, zenemű és papír kereskedésben óriási mennyiségű leggondosabban fertőtlenített

iskolakönyvek

szintúgy mint az előző években, minden iskola részére, kitűnő állapotban

antiquarice kaphatók.

Minden nálam vásárolt tankönyv használhatóságáért felelek és az esetleg meg nem felelőket azonnal kieserélem.

Író és rajzszerkek, füzetek, körzők s a többi összes tanszerkek előírás szerint, a legjobb minőségben. Igen olcsó árak! Pontos kiszolgálás.

Egyben ajánlom 60,000 kötetes

kölcsönkönyvtáramat

melyben minden ujdonság kapható, továbbá
30,000 kötetes

zenemű-kölcsöntáramat

melyben szintén az összes ujdonságok megjelenésük után azonnal kivehetők.

Kiváló tisztelettel

KERPEL IZSÓ

könyv-, zenemű- és papírkereskedése, könyv- és zenemű kölcsöntára.

Telefon 385. sz.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Arad megye és Aradváros összes állami és magánhivatalainak, intézeteinek, testületeinek, gyári és ipari vállalatainak, takarékpénztárai és szövetkezeteinek, társasköreinek és asztaltársaságainak vezetőihez azt a tiszteletteljes kérést intézzük: legyenek szívesek az Aradi Közlöny 1904. évi Nagy Képes Naptárának most készülő címtára részére melyet az idén is kiváló gondnal és pontossággal igyekezünk összeállítani — az illető hivatal vagy egyesület és vállalat tisztikarának (elnökségének, igazgatóságának, választmányának, stb.) szóval minden al-

kalmasottjának teljes névsorát (az állás megjelölésével) egy hét leforgása alatt az Aradi Közlöny szerkesztőségének címére megküldeni.

V. A. Nagyhalmagy. Miután az illető ur ellen megtette a följelentést, tehát várja be a fejleményeket.

REGÉNY-CSARNOK.

A toltek kincse.

— Eredeti Regény. —

Írta: **Ritt Gyula.**

[29]

(Folytatás.)

Egy éjjelen egy vándor néptörzs, a gilikák rontottak országunkba és az iszonyu, vérengző öldöklésből kincseimmel és néhány hü emberemmel csak nehezen tudtunk megmenekülni. De a sors ellenem fordult. Embereim egy éjjel mind eltűntek mellőlem. A lelkiismeret is fölbredt bennem, rémképekkel üldözött belyongásomban és mardosó kinnal tépte lelkemet. Egy óhajom volt még csak, hogy megtaláljam a toltek kincséhez vezető utat. A „nagy szellem” azonban ugylátszik megelégette a mardosó kinjától üldözött, gyilkos és kincsrabló szenvedését. Ereimben fagyini érzem a vért, és tagjaim jéggé dermednek, reszketnek; gondolataim ijesztő rémekkel kísértenek.

Az elrabolt kincsek azonban megmentettem a fejedelmi részét. Itt a barlang végén egy kőlap alatt helyeztem el, amit a toltek kincséhez akartam vinni. Bárki legyen is, ki itt megtalál, nyugalmam, elkarhozott lelke megváltására, könyörgöm hozzá, hogy ezt a kincset juttassa a toltek kincséhez. Már közel van ide a toltek Danidája, a hatalmas köistene, melynek aljában a kincsesház bejáratát kell keresni. . . . A drágakövek Montezuma császár kincseiből valók. . . . A „nagy szellem” legyen irgalmas bűnös lelkeimnek.

A kalpekek szerencsétlen királya
Bortur!

— Bortur!? — kiáltottunk fel egyszerre a csodálkozás legerősebb hangján, és kérdően néztünk egymásra.

A meglepetésből először Fernando tért magához.

— Kétségkívül, a levél bizonyítja és ez a fehér csillagnyom homlokán, fölismertett őt velünk.

— Valóban különös! — szólt Cyrano.

— Lehetséges volna? — kétkedett Fernando.

— Miért ne? — feleltem nekik. — Ebben a magasságban éjjel már elviselhetetlen a hideg s ha ő egy éjjelt ebben a barlangban töltött könnyen érthető, hogy még álmában csonttá fagyott. Itt a jég-világban minden maradandó, az enyészet pedig teljesen ki van zárva.

Ezek után pedig a levélben jelzett edényt kerestük, amit meg is találtunk a barlang végén. Bortur kívánságát teljesíteni akartuk s azt magunkhoz véve, pihenés után elhagytuk a barlangot.

Sok mászás és kuszás után egy erkélyes tömbre jutottunk, honnan a természet egy csodálatos látványa tárult elénk. Még a hóban álltunk, fejünk fölött mintha az éggel összeolvadt volna, a hó és a jég örökös országa terült el és mélyen alattunk a virágzó tavasz pompázott. Mint egy káprázat, mint egy mesebeli tünény tárult elénk az élet országa, körülzárva a visszariasztó jég és hókalap alá takart óriási hegyekkel. És a távolban, a völgykatlan közepén, egy hatalmas kopár hegység emelkedett ki a virágzó erdők és mezőségekből, melynek nyulványa északon a fehér hegyekkel, újra egyesült.

— A Sas-hegység! — kiáltott fel elragadtatással Fernando és gyors sietségre ösztönzött bennünket. — Előre, barátaim, gyorsan ki a halál országából, le a völgybe, hol új élet vár reánk, hol álmaink megvalósulni fognak.

Jól esett a pihenés, a mikor a hegyekről lekapaszkodva a völgybe értünk le. A fehér hegyek végtelen vadona, az ég felé nyúló s a felhőkkel ölelkező bércek az elpusztulás rémeivel ijesztgettek és micsoda más világ a hegyek aljában, lenn a völgyben, hol a forró égőv

illatos virággal, pompás növényzet és erdők virultak. Volt itt orgonabokor, agave, sokféle kaktusz, csodálatos virágokkal és manglóza. A távolban árnyas cédrus és fenyőerdők intettek hajlongó koronáikkal, melyek közül italt nyújtó források csillantak ki. A szemhártyát pedig a messzességben elvesző fehér hegyek kéklő csoportja zárta be.

Lassanként az alkony is leszállt, a magasan kigyultak az ég mécsesei, a ragyogó csillagok; fölűnt a hold és ezüstös sugarai a csillogó hómezőkben táncoltak.

E helyen, itt a végcélnál, hol a természet önként tárta fel paradicsomi bájait és nyújtotta javait, nem gondoltunk a visszautazás megismétlődő veszélyeire, pedig ha csak a körbe húzó hegyek jégmezőire tekintünk, hol a dermedt hideg uralkodik és a halál zord szele kavargat a sziklák között, már ekkor rettegnünk kellene a visszatérés első lépéstől is.

De mi már nem éreztünk veszélyt és fáradtságot, csak kéjt és élvezetet, amit a kincses-völgy nyújtott.

Es ez nyújtott annyi, hogy a mézes káprázat varázsképei álmainkat is kísérték. Az illatos fűben, pálmalomok alatt volt fekhelyünk, bűvös madárdal az alattunk és az enyhe nyár-éjben a csillogó aranyzoggal kivert égbolt borult reánk takaró gyanánt.

(Folytatása következik.)

Vasuti közlekedés.

— Érvényes 1903. évi május hó 1-től. —

ARADROL		ARADRA	
Budapest felé indul:		Budapest felől érkezik:	
Nagyváradra reggel	5.10	Személyvonat reggel	6.05
Gyorsvonat reggel	8.18	Személysz. tv. reggel	9.10
Személyvonat d. e.	11.20	Gyorsvonat délelőtt	11.51
Gyorsvonat délután	4.21	Személyvonat d. u.	3.32
Személysz. tv. d. u.	4.45	Gyorsvonat este	7.11
Személyvonat este	9.35	Szm. Szolnokról este	9.—
Erdély felé:		Erdély felől:	
Személyvonat reggel	6.35	Soborsinról reggel	6.59
Gyorsvonat délután	12.11	Gyorsvonat reggel	8.09
Soborsinról délután	2.04	Személyvonat d. e.	10.50
Személyvonat d. u.	4.07	Radnáról délután	2.36
Radnáról délután	6.35	Gyorsvonat délután	4.06
Gyorsvonat este	7.18	Radnáról vas. és ün. a.	8.13
		Személyvonat este	9.05
Temesvár felé:		Temesvár felől:	
Személyvonat reggel	6.15	Vegyesvonat d. e.	10.43
Személyvonat d. e.	11.56	Személyvonat d. u.	3.44
Vegyesvonat délután	5.—	Személyvonat éjjel	12.59
Szeged felé:		Szeged felől:	
Személyvonat reggel	5.—	Személyvonat reggel	8.5
Vegyesvonat reggel	7.10	Vegyesvonat este	7.06
Személyvonat d. u.	4.11	Személyvonat este	10.33
Brád felé:		Brád felől:	
Személyvonat reggel	6.25	Gurahonczról szm. r.	8.03
Vegyesvonat d. u.	12.06	Vegyesvonat d. e.	11.—
Gurahonczig szm. du.	4.30	Személyvonat este	5.56
		Pankotáról szm. este	9.20

Motormenetek

Arad—Szabadságtér és Battonya között.

Battonya felé reggel	8.—	Battonya felől reggel	6.02
Battonya felé d. u.	12.26	Battonya felől d. u.	12.04
Battonya felé este	7.11	Battonya felől d. u.	4.05
Arad p. u. Kisjenő-Erdőhegy és Pankota között.			
Kisjenő felé délelőtt	11.25	Pankota felől reggel	5.48
Pankota felé este	7.20	Kisjenő felől délután	2.51

Menetrend a hadgyakorlatokra.

Soborsin—Tövis között.		M.-Radna—Szeged-Rókus között.	
Szeptember 7-én:		Szeptember 8-án:	
Soborsin érk. délután	5.11	M.-Radna ind. d. e.	10.50
Soborsin ind. délután	5.18	Paulis délelőtt	11.03
Zám délután	5.49	Gyórok délelőtt	11.34
Maros-lítye este	6.23	Glogovác délelőtt	11.57
Branjicska este	6.38	Arad érk. délután	12.10
Déva este	6.58	Arad indul délután	12.20
Piski érkezik este	7.12	Sofronya ind. d. u.	12.39
Piski indul este	7.22	Kurtics délután	12.53
Szászváros este	7.46	Lőkősháza délután	1.16
Alkenyér este	8.05	Kétegyháza délután	1.40
Alvinc este	8.27	B.-Csaba érk. d. u.	2.04
Gyulafehérvár este	9.03	B.-Csaba ind. délután	2.35
Tövis érkezik este	9.30	Csorvác délután	3.12
		Orosgháza délután	3.43
Állios—Mária-Radna között.			
Szeptember 7-én:			
Állios indni délután	2.30	Vásárhely-Kutas d. u.	4.05
Temes-Hidegkút d. u.	2.45	H.-M.-Vásárhely d. u.	4.40
Lippa délután	3.06	H.-M.-V.-Népkert d. u.	4.45
M.-Radna érk. d. u.	3.10	Algyő délután	5.09
		Szeged-Rókus érk. d. u.	5.25

NYILTTÉR.*

Felhívás.

Született francia nyelvmesternő

f. évi szeptember 1-től

három havi idényre

francia nyelvű tanfolyamot nyit (kor és nem különbség nélkül.)

Sok évi tapasztalat alapján szakszerű és alapos oktatás segélyével a rövid idő dacára, a hallgató csekély szorgalma és közepes tehetsége mellett is bámulatos eredményt ér el.

Az oktatás magyar vagy német nyelv segélyével történik 1—1 órán át.

Beiratkozás és bővebb felvilágosítás

Révész Nándor

1880 könyvkereskedésében

Arad, Minorita-palota Andrássy-tér.

TELEFON 265 SZ.

Az iskola idényre!

KRAUSZ PAULIN

könyv és papirkereskedése

Arad, Deák Ferenc-utca 2. sz.

Iskolai bevásárlásra ajánlok kitűnő minőségben a tek. tantestület által előírt

új iskolakönyveket

és faszereket,

Használt iskolakönyveket félárban, erős kötésben.

A raktáron lévő összes használt tankönyvek teljesen tiszták és egészségügyi (Hygiéna) tekintetben kifogástalanok.

Rajztömböket. Iskolatáskákat. Iskolai füzeteket az összes intézetek részére.

Körzők. Tollszekevények.

Rajzszegek.

Legjobb iroda tollak.

Festékek, hazai gyártmány. Günther, Wagner és Anreiter-féle.

Ecsetek, mind jó minőségben.

Tuschok. Törlő gummik.

Könyvtartószijak.

Rajzminták.

Festőminták. Rajzszen stb.

75,000 kötetes

kölcsönkönyvtár.

Szíves pártfogását kérve

Kiváló tisztelettel:

Krausz Paulin,

könyv- és papirkereskedése

Deák Ferenc-utca 2. sz.

Arad, Minorita-palota

Andrássy-tér

TELEFON 265 SZ.

Arad, Minorita-palota

Andrássy-tér

TELEFON 265 SZ.

Író-, rajz- és iskolaszerek, füzetek a tan-
testületek által meghatározott minőségben.

Hatósági orvosi felügyelet alatt fertőtlenítve.

Minden gondos szülő

fertőtlenített

használt

iskolakönyveket

vegyen gyermekeinek, melyek

A R A D O N

egyedül csak

Ingusz I. és fia

könyvkereskedésében

Weitzer János- (Templom-) utca, a polgári fiúiskolával szemben,

kaphatók.

Hatósági orvosi felügyelet alatt fertőtlenítve.

„Haladás” rajztömb, aradi gyártmány kitűnő Péterfalvi papirból.

Csak azon tankönyvek lettek tényleg hatósági orvosi felügyelet mellett fertőtlenítve, amelyekben ilyen szövegű bélyegzés van.

Minden más hirdetés csak reklámhajtás és a közönség félrevezetésére szolgál.

ELITE kávéház Asztalos Sándor-u.

Grand Concert Variété

ma és mindennap

fellépte a budapesti művész-társaságnak.

La Bella Ferrari,

nemzetközi táncosnő.

Sofie Schratt

német kaplé énekesnő.

Ormay Lujza

magyar excentrique énekesnő.

J. Krausz,

magyar, német, zsidó humorista.

Várady Pál,

az ország legjobb Göre Gábor utanzója.

Pataky Ferenc,

dalkomikus (fővárosi orfeum).

Miss Clairette, Jean Harry,

quet excentrique.

Bella Michaylofsky

táncművésznő.

Zemplényi Erzsike

énekesnő.

Szendrey Juliska, Kováts Ilona,

Cacke Walke táncosnők.

Zárókérdés:

Az alsós kalabrias parti

kacagató tréfás bohózat.

A n. 6. közönség becses pártfogását kéri

Az igazgatóság.

Kitűnő talokról és pontos kiszolgálásról gondoskodik

Lóvy Ignác.

Kezdete 8 órakor. Belépti-díj I-ső sorok 50 kr., II. 30 kr.

Beiratások

az aradi zenében a 70-ik tanévre f. évi szeptember hó 1-én veszi kezdetét a zenede helyiségében s naponta délután 4—5 óráig esz-közöltetnek.

Az előre fizetendő beiratási díj 10 korona.

Tandij egész évre 50 korona, mely részletben fizetendő.

Fuvó hangszerre két növendék díjmentesen vétetik fel.

A bélyegmentes folyamodványok 1903. szeptember hó 5-ig az igazgatónál nyújtandók be.

Iparosok részére — ha kellő számmal jelentkeznek — estenként 8-tól 9 óráig egy külön tanfolyam fog tartatni.

A zenede tanári kara: Budits Adám, Budits Mátyás, Ferch Odón, Kaletzky Vilma, Purcsi János, Senteiner Amália, Ubl Ferenc és Zoltai Mátyás.

Arad, 1903. augusztus hó 22-én.

Az aradi zenekedvelők egyesülete képviselőiben

Institoris Kálmán,

Krispin József,

Arad sz. kir. város polgármestere, az egyesület elnöke.

Egy fiatal

segéd,

kinek fűszerkereskedésben teljes jártassága van és nagyobb üzletben alkalmazva volt, a magyar nyelven kívül, németül és románul is beszél,

azonnali belépésre

kerestetik. Ajánlatok hozzánk küldendők.

Färber Lajos és testvére

1889.

Arad.

Akár szép!

Akár eső!

Központi szálloda.

Ma és mindennap

fényes

ORFEUM

előadás.

Uj műsor!

Uj műsor!

Csakis elsőrendű művészek fellépte, a bel- és külföldi legeiső mulatókból.

Ronacher mulatóból! Aradon először! Elsőrendű művész!

Möller József,

szalonhumorista per exelence, saját fényes és változatos repertoírral.

Beaute!

Uj!

Aradon először!

Mlle Mouchd'or

Francoise excentrique (Beaute.)

Grand attractió! Uj! Grand attractió!

Charles and Joe

The Best comic Musical act.

Valamint az összes szerződött művészek fellépte.

Kezdete este 8 órakor.

Belépti-díj 1 korona.

A nagyérdemű közönség becses pártfogásáért esedeznek mély tisztelettel

Nagy Lajos,

Lichtenstein Soma,

szálloda.

orfeum igazgató.

Hirdetmény.

Világos hegyközségnél — a választmányi bizottság által — hivatalos időül minden szerdai és szombati napnak délelőtt 8—12 és délután 2—6 órája tüzetett ki.

Egyben végzésileg kimondatott, hogy minden szőlőbirtokos köteleztetik a hegybért legkésőbb **f. évi október hó 1-ig** kifizetni, mert ennek elmulasztása esetében a szőlőtermésnek elszállítatása megengedtetni nem fog mindaddig, míg úgy a netán fenálló hátralék, valamint a folyó évre kivetett hegybér teljeseleg törlesztve nem lesz.

Világos hegyközség előjárósága:

Valerián József,
h. elnök.

1887

Borlea Száva,
hegy. Jegyző.

Földbirtokra

városi jó fekvésű, biztos bérjövödelmet hozó

házakra

törlesztés eskölcsön nyerhető a következő feltételek mellett

4% kamatra 50 évi törlesztésre	
4 1/2 %	40 1/2
4 3/4 %	35
5%	30

A tőke a kamatfizetéssel együtt

félévi részletekben törlesztetik.

A kölcsön készpénzben fizetetik ki.

Magasabb kamatu kölcsönök convertáltak.

Dijazás utólagosan. Kölcsönajánlatokat elfogad és minden felvilágosítással készséggel szolgál

Berger József
irodája

1891

Arad, Andrassy-tér 8.

Szilva termés

Krokna községben a folyó évben **tulbóven** termett, ugyannyira, hogy több száz nagyhordó pálinka főzésre lehet számítani; miért is felhívom erre a vevő- és érdeklődő közönség becses figyelmét. Megkeresések ajánlott levelre választ és felvilágosításokat ad

Toncza Sebestyén,
okl. tanító.

Alkalmi vétel!

Raktáromon levő összes

kész butoraimat

a mai naptól kezdve az eddigi áránál 25% -kal **olcsóbban** árulom.

Varga József

asztalos mester.

Arad, Kápolna-utca 6.

MINDEN HOLGYNEK
SZÜKSÉGES ARCZBORE MEGVÉDÉSÉRE A
FÖLDES-FÉLE

MARGIT-CREMET

használni.

Ezen kitűnő összeállítású és most már az egész művelt világban elterjedt készítmény nem zsíros kenős, hanem a bőr által azonnal felszívódó vegykészítmény. Teljesen ártalmatlan és azért bármily hosszú ideig használva sem árt. Pár napi használat után megszüntet az epilát májfoltot, bőrrákát (mitesser) és minden arcztisztatlanságot. Massazsához használva eltünteti redőket, himlőhelyet stb.

Csakis azon készítmények valódiak, a melyek ezimeres védjegyemmel vannak lezárva.

Kamisítványoktól tessék óvakodni!

Egy tégely ára 1 korona.

1569

Margit szappan 70 fillér.

Margit pender 1 kor. 90 fill.

Kapható Aradon az összes gyógyszerárakban és drogueriában.

Apátfalva: Tar Imre, Battenyán: Fodor István, Vargha Antal, Borosjenőn: Pintér Ferenc, Boros-Sebesen: Zangerl Gyula, Berzován: Szukoly Sándor, Cs.-Apáczán: Bonomi Antal, Cs.-Palotán: Nagy Albert, Csérmén: Berkes Armin, Ejeken: Uj Pekker István, Földeseken: Boros Károly, Glogovácson: T. Zombory János, Gurahonczon: Molnár István, Győrökön: Masznyik Dániel, Kís-Jenőn: Bayer György, Kevermesen: Schlögl Pál, Kunagótán: Fejes Lajos, Kúrticsón: Hackenberger László, Medgyesegyházán: Kelecsényi Ferenc, Mező-Kovácskúrtán: Szabady Viktor, M.-Radnán: U. Kossuth Pál, Nagy-Halmgyón: Benzeros Adám, Nagy-Zerinden: Vály Géza, Ó-Pécskán: Kocsis János, Pankótán: Pósevit Gusztáv, Pivvaroson: Szabados József, Szekodvaron: Fromm D. Traugott, Sándon: Csiky Lókca, Soborsinban: Karolyi Kálmán, Szemlakon: Hausztor Sándor, Tancson: Kuntz János, és Uj-Aradon: Ternajgo Géza urak gyógyszerárakban.

Az Arad sz. kir. város által segélyezett

ARADI ZENE-CONSERVATORIUMBAN,

mint az országos magy. kir. Zeneakadémiára előkészítő iskolában (Arad, Szabadság-tér 21. sz.)
a beiratások **szeptember 1-től** mindennap d. e. 10—12-ig, d. u. 4—7-ig tartatnak.

Tanítatnak mint főtanszakok: zongora, hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, cimbalom, magánének és minden fuvóhang.
Mint melléktárgyak: zeneelmélet, összhangzattan, zeneszerzés, zenetörténet, kerének, kamarazene, zenekariskola és zongoraösszjáték
ugyanazon tanterv szerint, mint az országos zeneakadémián Budapesten.

TANÁRIKAR:

BAYER BETTELHEIM DA, (felügyelő) zongora és zeneelmélet.
KISS KÁROLY, cimbalom.
KLEIN SÁNDORNÉ, zongora.

MÜTTERMÜLLER JÓZSEF, (igazgató) gordonka, zongora és kamarazene.
MÜTTERMÜLLERNE LENGYEL ERZSI, zongora és zeneelmélet.
SPERBER FRIGYES, (igazgató) hegedű, mélyhegedű és zenekar iskola.

SCHREYER JAKAB, zongora.
UNGER MÓR, (igazgató) hegedű, zongora és zenekar iskola.
WEICHHART AURÓRA, magán-ének.

Az intézetben a fentebb nevezettek kivül szükség esetén néhány segédtanár is tanít.

Tandij havonként: az alsó osztályokban 10 korona, fuvóhangszerekre 6 kor. Előre fizetendő,

BEIRATÁSI DIJ 6 KORONA.

Az igazgatóság figyelmestetni kívánja saját érdekében a növendékeket, hogy a beiratás alkalmazzák a legalkalmasabb eszközökhöz, végül beiratkozására mielőbb jelentkezzenek.

Az igazgatóság.

APRÓ HIRDETÉSEK.

Eladó házak.

2 kisebbszerű adómentes új ház kedvező fizetési feltételek mellett olcsó áron eladó. Bővebbet az Aradi Ipar és Népbank jelzálog osztályánál. 1875

Kerestetik sürgősen egy

nevelőnő ki a 3—4 és 6-dik elemi osztályokat vizsgaképesen tanítja cím a kiadó hivatalban. 1845

Lakás kiadó.

A viztorony mellett, az új emeletes házban, három szoba, fürdőszoba és minden mellékkel együtt, egy különálló utcai lakás kiadó. Bővebbet ugyanott. 1742

Vidéki szülők figyelmébe!

Uri családnál teljes ellátásra felvétetik 10—14 éves leány, ki polgári vagy felsőbb leányiskolát végez. Itt egyúttal kiegészítő és németnyelvű oktatásban is részesülhet. Cím: Szabadság-tér 12. sz. I. emelet 14. ajtó. 1885

Ez a legfontosabb

nem kell elköltözés esetén, vagy más esetben feleslegessé váló bútortokat pontos áron eladni, megveszem én azokat, ugyasintén

urasságoktól levetett ruhákat

a legcsomagmagasabb áron.
Kivánatra házhoz is megyek.

Roth A.

bútvétel és eladás.
Árpád-tér 4. sz. (a zsidótemplommal szemben). 1471

1989—1908.

Hirdetmény.

Ezennel közzhírré tesszük a közműves munkával foglalkozó munkaadók és segéd személyzetük munkarendje tárgyában alkotott szabályrendeletünk folyó év szeptember hó 1-től kezdve életbe lép. Arad, 1908. évi augusztus hó 31. A városi tanács.

Zongora és énektanító
még néhány szabad órával rendelkezik, kezdőket és haladókat alapos oktatásra elfogad. Szalay Aranka, Csiky Gergely utca 11. sz. 1888

Egy ügyes nagyobb leány
könyvkötészetünkben azonnal állandó alkalmazást nyer.

Tóth János
épület-, bútort- és portál-asztalos
Aradon, Illés-utca 19. sz.

Ajánlja magát a n. é. helybeli és vidéki közönségnek minden az asztalos szakmába vágó munkák, u. m.:
épület és portál, üzleti és irodai berendezések elkészítésére
száraz anyagból.
Háló-, étterem-, uri-szobák és terem-berendezéseket bármely stílusban, adott rajz vagy általam készített rajz szerint a legjutányosabb árak mellett, pontos és szolid kivitelben. 1488
Javításokat pontosan és gyorsan készítek

Arad legnagyobb óra és ékszerraktára.

Iskolás deákok részére pontosan járó órák 5 koronától kezdve kaphatók

DEUTSCH IZIDOR

óras és ékszerész
ARAD, TEMPLOM-UTCZA
Minorita-palota.

Tört arany, ezüst és zálogczédulák

a legmagasabb áron megvételük vagy becsereitelük.

Szolgcsóbb bevásárlási forrás.

Wolster Izsó

uri szabó

Aradon, Csernovits Péter-utca 1. sz. (szemben az iskolával.)

Elvállal, bármilyen műri öltönyök mérték szerinti elkészítését a legjobb dívat és pontos szabás szerint a legjutányosabb árak mellett.
Javításokat és átalakításokat olcsón eszközöl. 228

KINTZLER ZOLTAN

Bronometter mérés és ékszerész
Arad, Andrassy-tér 20. (Régi Arena.)

Kizárólag finom óra és ékszer kapható. 1527

Pontos és szolid kiszolgálás!

Kocsi és szerszám occasio!

Használt városi és vidéki legjobb gyártmányu, nyitott félfedelű és csukott kocsi kitűnő karban, valamint új jukkorszerszámok kaphatók: 2088

Budapest, Stefánia-ut 53. sz.

Kiadó!

Boros Béni-tér (Fő-út 15. sz.) házban

Egy első emeleti négy szobás lakás,

erkély és vízvezetékekkel Két-üzlet helyiség,

egy kukoricza göré (kotárka) Zsigmondháza fő utján lakás, kert és istállóval.

Bővebbet Dengl Lajos urnál, Boros Béni-tér 15.

Ugyanott egy betegtoló kocsi, alig használt olcsón eladó. 1877

Arad legrégebbi kerékpár és varrógép javító műhelye és raktára, Szabadság tér 7. sz.

Hammer Vilmos

villany műszerész.

Telefon szám 98.
Elsőrendű drezdai kerékpárok.
Raktáron

Singer karikahajós varrógépek műhelyezésre, továbbá

zajtalan járásu Singer varrógépek 32 frtért öt évi jótállás mellett.

Villanyosengő és 1891

telefon-berendezést szakszerűen és jótállás mellett vállalok. — Nagy raktár kerékpár és varrógép alkatrészekben.

M. kir. szabadalmazott

Tüzi fecskendők

és hozzávaló mindennemű tömlők (csövek)

Községeknek legalkalmasabb, mert homokos és sáros víz használatánál sem tagadják meg a szolgáltatást, — a gép jó működésért 3 évi jótállás (ingyen javítás).

M. kir. szabadalmazott

Borszivattyuk

és hozzá való legjobb minőségű gumí csövek gyári áron.

A szivattyu hengerből a bor utolsó cseppig kifolyik, ezáltal a szivattyu nem romlik és a bort nem ronthatja, a gépezet jó működéséért 3 évi jótállás, ingyen javítás.

Kutak

a hozzávaló csövekkel gyári áron.

Hönig Frigyes

harangöntőnél 1895

Arad, Rákóczy-utca 28. sz.

Mindennemű javítások elfogadtnak.

Menjünk anyám!! Hová? FRANK LEO férfi-, fiu- és gyermek ruha áruházába,

Andrassy-tér 9. sz., (az új minorita templommal szemben),
hol most, az iskolaidény beállfával a legujabb, legdivatosabb, s legolcsóbb ruhát kapunk, és pedig:

Fiu-öltönyök:

12—17 éves növendékek részére.

Jó cheviot-öltöny 6szi idényre 10 kor.
Kitűnő tartós iskola-öltöny 6szi idényre 11—14 k.
Finom kamgarn különféle színből 15—18 kor.
Különlegességek divatos oldal 20 kor. és felfebb, zsebbel, finom kivitelben.

Gyermek-ruhák:

3—12 éves gyermekek részére.

Őszi kétsoros viselő öltöny 6 kor.
Nagyon tartós Loden-öltöny 7—8 kor. 1879
Valódi szolnai 11 kor.
Különlegességek finom kamgarnból díszes kivitelben 12—14 korona és felfebb.

Őszi férfi-öltönyök:

Jó cheviot-öltöny 16 korona.
Finomabb öltöny 18—20 korona.
Középfín. kamgarn-öltöny 22—24 korona.
Kitűnő tartós öltöny valódi szolnai Lodenből 26—30 kor.
Egész finom új divatu kamgarn-öltöny 32—38 k.
Különlegességek a legfinomab francia kamgarnból 40—48 korona.

Őszi felöltők:

Jó szürke cheviot felöltő 20 kor.
Kitűnő minta Doubi felöltő 24—30 kor.
Valódi kamgarn többféle színből 24—30 korona.
Különlegesség egész finom felöltőkben 32—44 korona.

Szolid elv!

Külön mérték szerinti osztály!

Pontos kiszolgálás!